

ХРИСТОС ИЛИ ХОМЕОПАТИЯ

Николай Христов

СЕМ
НЕРИ
КИТРО
СМЪРТ
ЛЪЖА
ЗАБЛУДА
НЮ ЕЙДЖ
АНТИНАУКА
МЕТАФИЗИКА
ОКУЛТИЗЪМ
ЛУКАВСТВО
КОВАРСТВО
ВСЕМИРНА
ЕНЕРГИЯ
ОПАСНОСТ
СМЪРТ

Христос
или
Хомеопатия

НИКОЛАЙ ХРИСТОВ

София, 2015

© Николай Христов - автор
© маг. инж. диз. Албена Чоралиева - графичен дизайн
рекламна агенция Галери, www.gallery.bg

Тази книга или части от нея могат да бъдат свободно копирани
и разпространявани с некомерсиална цел, но без да се правят
каквито и да било изменения в текста.

Авторът ще бъде благодарен за всички критични бележки,
коментари и предложения, които могат да бъдат изпращани на
christov.nikolay@yahoo.com

Съдържание

Увод	7
I. Основни принципи на хомеопатията	9
II. История на Хомеопатията	15
III. Коментар на основните принципи на хомеопатията	27
III.1 Жизнената сила	27
III.2 Подобното лекува подобно	35
III.3 Хомеопатичните препарати	45
(A) Изготвяне на хомеопатичните препарати	45
(B) Действие на хомеопатичните препарати	49
III.4 Холистичен подход	59
IV. Хомеопатия и медицина	67
V. Хомеопатия и здраве	75
VI. Свидетелства на бивши хомеопати	81
VII. Хомеопатия и окултизъм	89
VIII. Хомеопатията и Божието слово	99
Заклучение	105
Използвана литература	108

И не участвайте в
безплодните дела на
тъмнината, а по-добре ги
изобличавайте.

УВОД

Напоследък в световен мащаб, включително и в България, се наблюдава засилен интерес към алтернативните методи на лечение. С всяка изминала година процента на хората, които разчитат на екстрасенси, акупунктура, акупресура, аюрведа, медитация, хипноза, йога, рейки, цигун, хомеопатия, остеопатия, натуропатия, антропософия, традиционна китайска медицина и др. се увеличава. Неслучайно обаче този бум на алтернативната медицина съвпада с упадъка на християнските ценности и възраждането на езичеството, окултизма и магьосничество, често маскирани като най-различни религиозни, езотерични, медицински и др. учения и практики. Като християни ние сме призвани да бъдем бдителни и да пазим живота си чист от грях и църквата чиста от лъжеучения. Липсата на информация или нейното прикриване зад общи и приятно звучащи изрази често е причина за въвличането и на християните в опасни или Богопротивни практики, с което те рискуват сериозно да навредят на своето физическо и духовно здраве. Поради това трябва, когато правим своя избор да не се подвеждаме от явната или прикрита реклама, от повърхностната или необективна информация, от твърденията

« Христос или хомеопатия »

на най-различни „специалисти” и от приятното и завоалирано говорене, а да подхождаме винаги критично и от позицията на Библията и християнските практики. Дори и когато нямаме подръка необходимата ни достоверна информация, нека да не забравяме да се допитаме до Бога в молитва, а също така и да търсим отговорите на любимите въпроси на всяко дете – „какво”, „как” и „защо”. Точните отговори на тези прости въпроси и тяхното анализиране в светлината на Божието Слово, християнските традиции и научното познание може изключително много да ни помогне да преценим същността на предлаганото ни лечение, и доколко то е опасно за нашето здраве или за вечния ни живот.

I. Основни принципи на хомеопатията

Думата хомеопатия произлиза от гръцките думи homoios (подобен) and pathos (страдание или болест), т.е. би трябвало тя да се превежда буквално „подобно на страданието“. Хомеопатията е вид алтернативна медицина, при която пациентите се „лекуват“ чрез препарати с изключително ниска концентрация на такива активни вещества, за които се твърди, че ако се приложат върху здрав човек в по-големи дози, биха предизвикали същите симптоми както съответното заболяване, за което те са предназначени. Нейните основни учения и практики могат да се обобщят в четири принципа:^{2,5,7}

1) Животът и здравето на всеки човек зависят от т. нар. жизнена сила или жизнена енергия. Болестите се появяват, когато тази енергия е разстроена или небалансирана. Хомеопатите вярват, че техните „лекарства“ стимулират естествените способности на организма да се възстановява чрез подпомагане или балансиране на жизнената енергия, за да се възстановят хармонията и балансът в тялото.

2) „Подобно лекува подобно“ – пациенти с определени симптоми могат да се лекуват, ако приемат хомео-

« Христос или хомеопатия »

патичен препарат, който в големи дози предизвиква същите симптоми при здрави хора. С други думи вещество, което в големи дози предизвиква симптомите на определена болест, в малки дози я лекува.

3) Активността на хомеопатичните препарати се увеличава, когато те се разреждат. Това става благодарение на т.нар. процес на „динамизиране“ или „потенциониране“, който представлява енергично разклащане на съда с препарата или удряне в еластичен предмет след всяко последователно разреждане. Хомеопатите вярват, че при този процес препаратите се зареждат с някаква сила или енергия.

4) Хомеопатията разглежда човека като едно цяло - съставен от тяло, разум и дух, и съответно здравето зависи от хармонията между тях и взаимодействието им с околната среда. „Лечението“ е специфично за всеки човек, като се третира цялата личност (тялото, ума и духа). Назначаването на съответното хомеопатично лекарство става не съгласно поставената медицинска диагноза, а според съвкупността от симптоми, които се наблюдават при болния - физически, емоционални и психически. Предписанието е строго индивидуално, като за една и съща болест при различните хора често се назначават различни „лекарства“¹.

Обикновено същността на хомеопатията се прикрива зад добре подбрани привлекателни фрази и твърдения. Изглежда, че хомеопатите старателно крият от широката общественост важни „детайли“ от това какво представлява техният лечебен подход. Говори се за наука, за закони на природата, за стимулиране или подпомагане на

Основни принципи на хомеопатията

способността на тялото само да се изцелява, за премахване на същинската причина за заболяването, за лекуване на цялата личност и за нейното довеждане на по-високо здравно ниво и т.н.⁹² Хомеопатичните препарати пък се рекламират като натурални, без странични ефекти и не на последно място - като евтини. Понякога в своето самозабравяне хомеопатите съчиняват абсурдни определения, като например следното: „Хомеопатията е много научен, логичен, безопасен, бърз и изключително ефективен метод за лечение“⁹¹ Практически всички твърдения в това определение са коренно противоположни на истината и навярно читателят сам ще се убеди в това, когато си отговори на основните въпроси „какво“, „как“ и „защо“.

Противно на натрапваното мнение, хомеопатията не е толкова стройна и логична. Не съществува систематично, задълбочено и общоприето изложение на нейните основни принципи и „закони“. Хомеопатите значително се различават в своите възгледи и практики, което изглежда прави невъзможно изработването на единна позиция по някои основни въпроси. Например една част от хомеопатите приемат, че е възможно да се правят комбинации от препарати, било то чисто хомеопатични или хомеопатични и фармацевтични такива. В противоположност на това, т. нар. класически хомеопати категорично отхвърлят тази възможност и смятат, че за дадено болестно състояние има един единствен подходящ препарат. Някои считат, че хомеопатията не е подходяща за определени болести и, че в тези случаи трябва да се приемат традиционни лекарства, докато други смятат, че фармацевтичните продукти трябва да се избягват по всякакъв начин. В своите обяснения и практики някои

« Христос или хомеопатия »

хомеопати навлизат много дълбоко в окултизма, докато други се опитват да запазват известна дистанция (което обаче е практически невъзможно). Има голяма група хомеопати, които се стремят да се разграничат от определени възгледи на традиционната хомеопатия и да въвеждат нови обяснения и нови дефиниции на използваните термини, с цел да направят хомеопатията по-научнообразна и по-лесна за възприемане от съвремените хора.

Наличието на големи различия и дори противоречия по основни въпроси не е проблем в обществото на хомеопатите, понеже тяхното критично мислене и отношение са значително притъпени. Практически никой хомеопат няма право да критикува друг хомеопат, без значение какъв е неговият лечебен подход. Хомеопатията се оприличава на изкуство, където естествено няма ясни и твърди правила и закони. Не съществува точно и систематично изложение на повечето основни хомеопатични „доктрини“. Някои основни термини не са добре дефинирани, твърденията понякога не са издържани логически и естествено може да има значителни различия в становищата на различните автори. Например хомеопатите нямат ясен и общоприет отговор на въпроса на какво се дължи лечебното действие на техните препарати. По това хомеопатията много прилича на мистичните учения (като например това на П. Дънов), при които се обръща повече внимание върху говоренето (беседата) на съответния учител по някаква конкретна тема, а не се търси логическата обвързаност в разнообразието от изказвания и тяхната и взаимна непротиворечивост.

На теория хомеопатията би трябвало да лекува абсолютно всички болести, ако се назначи точният препа-

Основни принципи на хомеопатията

рат за съвкупността от симптоми на дадения пациент в дадената ситуация. Въпросният препарат-чудо (т. нар. *similimum*), който идеално ще възстанови баланса на жизнената сила и ще доведе до съвършена хармония в организма, се назначава след обстойна (и обикновено доста скъпа) консултация с професионален хомеопат. И въпреки, че съгласно класическата хомеопатия би трябвало винаги да се предписва само един единствен препарат, който съответства на съвкупността от наблюдаваните симптоми, на практика някои хомеопати предписват комбинации от препарати или по няколко препарата едновременно. Освен това хомеопатични препарати много често се предписват и от личните лекари така, както се предписват и традиционните лекарства. По този начин пациентите нито се лекуват традиционно, нито хомеопатично (но за сметка на това си купуват всякакви лекарства и препарати). Както беше споменато, класическите хомеопати смятат, че действието на техните препарати може да се повлияе или неутрализира от стандартните лекарства, а също така и от определени храни и напитки.^{3,5} Поради тази причина те често съветват своите пациенти да спрат приемането на традиционните лекарства, което естествено би могло да доведе до сериозни усложнения и дори смърт (виж раздел V). Иначе хомеопатичните препарати не са много скъпи (както «лошите» антибиотици например), но дали си струват и тази цена и какво «лечение» всъщност получаваме ще разгледаме накратко в следващите страници.

II. История на Хомеопатията

Основоположник на хомеопатията е немският лекар Самюел Ханеман (Christian Friedrich Samuel Hahnemann, 1755-1843). Той израства в бедно семейство на художник в местната порцеланова фабрика. Ханеман е бил буден и талантлив младеж, който от малък е обичал да чете и е овладял отлично много езици. Пренебрегвайки волята на баща си да се занимава с търговия на зеленчуци, той учи медицина първо в Лайпциг, а по-късно във Виена и Ерланген. По време на своето обучение и дори след като се дипломира, Ханеман основно се издържал с преподаване на чужди езици и с преводи на медицинска и друга литература. По този начин той се запознава с произведенията на много от известните философи и лекари по това време. Превеждайки едно ръководство по медицина, той прочел, че лечебните свойства на хининовата кора при лечението на малария се дължат на горчивия ѝ вкус. Той не възприел това обяснение и решил да вземе няколко пъти извлек от хининова кора, независимо, че бил напълно здрав в момента. Като резултат Ханеман изпитал симптоми на малария, без всъщност да е бил болен от нея. Смята се обаче, че той е бил алергичен към някоя от съставките в хининовия екстракт, понеже

при приемането на хининова кора симптоми като неговите не се проявяват при повечето здрави хора. Въпреки това, този експеримент на Ханеман се счита за начало на хомеопатията. По-късно Ханеман обобщил своите наблюдения и върху други вещества и „открил“, че такива, които уж предизвикват симптоми на треска (като силно кафе, Черен пипер, Самакитка, Живак, Арсен и др.), са способни да лекуват някои видове треска. Тогава той решил, че е открил нов фундаментален закон на медицината, а именно че подобното лекува подобно и вещества, които предизвикват определени симптоми са подходящи лекарства за болести, които се проявяват със същите симптоми. В последствие Ханеман и неговите сподвижници продължили да изследват влиянието на най-различни билки, минерали и вещества върху себе си, семействата си и върху „зdrави“ хора в лудницата, в която той работел за известен период от време. След няколко години на експерименти, Ханеман отново започнал да практикува като лекар, но този път използвайки нов метод за лечение - хомеопатия.^{4,5}

Счита се, че много голямо влияние върху Ханеман са оказали идеите на Парацелз, Сведенборг и Месмер, а също така и традиционите източни вярвания и учения. Поради това, за да се разбере под какво влияние Ханеман е оформил своя светоглед, ще бъдат изложени накратко ученията на гореспоменатите личности и вярвания.

Парацелз (1493 - 1541) е известен средновековен алхимик, лекар, астролог и окултен философ. Той е оказал много голямо влияние върху съвременните окултни учения (Теософия, Ню ейдж и др. подобни). Неговите окултни теории и занимания са неразривно свързани с

История на Хомеопатията

медицинските му възгледи. В своя подход той се е стремил да обедини духовното с материалното, божественото с естественото и цялото с частта. Въведените от него закони на съответствието, на сигнатурите и на подобията, до голяма степен по-късно са възприети от Ханеман.^{5,93} Съгласно закона на съответствието, има всеобщо съответствие между всички неща в „макрокосмоса“ (вселената) и „микрокосмоса (отделните части). Целият видим свят съответства на един друг свят, който му дава форма и смисъл. Например емоциите съответстват на органи, а от друга страна и двете съответстват на определени растения, животни и минерали. Планетите и болестите също имат техните съответствия и когато дадена болест засегне определен орган, той трябва да се лекуват от препарат, направен от точно съответстващата му билка или вещество. Едно от практическите приложения на закона на съответствието е доктрината на сигнатурите.^{5,93} Нейната идея е, че формата, цвета, външния вид, вкуса, миризмата и т.н. на дадено растение или минерал са указания или знаци за неговото приложение. Например червените растения са подходящи за лекуване на кръвта, сините за треска, пурпурните за инфекции, а жълтите за черния дроб (понеже жлъчният сок е жълт). От друга страна, понеже листата на магарешкия бодил бодат като игли, то той би трябвало да е отлично средство за вътрешни бодежи (възпаления).⁵ Растение, което пък е пораснало във влажна сянка, скрито помежду други растения, евентуално може да е източник на лекарство за човек, който е срамежлив и необщителен. Съгласно Парацелз основата на ефективното лечение е т. нар. закон на подобията. Съгласно този закон (възприет по-късно и от Ханеман), ако същността (духът) на дадено вещество

или билка е подобна на същността на определена болест, то това вещество е подходящо лекарство за дадената болест.⁹³ Например отровата в тялото трябва да се лекува с подобна отрова (а не с вещество с противоположно действие) понеже злото може да бъде изгонено от друго зло. Освен това, той подобно на Ханеман е твърдял, че това което разболява човека, в много малки дози може да го изцервя. (Може би поради това той например е използвал за лечение и хапчета направени от хляб смесен с малко екскременти от пациента.) Всъщност изразът „подобното лекува подобното“ за пръв път е използван от Парацелз. Трябва да се отбележи обаче, че докато той е имал предвид основно подобие на качествата (доктрината за сигнатурите), Ханеман е обръщал внимание на подобие на симптомите. Въпреки това по мнението на много автори „Почти цялата хомеопатия е предусетена в Парацелзовата медицина“.⁹³

Парацелз също както и Ханеман е вярвал в съществуването на жизнена сила. При това той е смятал, че „няма нищо мъртво в природата“. Всеки вид тяло, включително билките и минералите имат своя собствена скрита същност, която той нарича с различни имена - аркана, душа, принцип на живота, есенция и др. Тя представлява нещо като собствен дух на даденото вещество или растение (напр. дух на сол, на захар, на желязо, на ябълка, на круша и т.н.), който не умира при разрушаването на тялото. Тази духовна същност е строго специфична и с нейна помощ може да се третира само точно определена болест. Освен това, според Парацелз този дух не може да бъде смесван и следователно трябва да се използват само прости лекарства, направени от едно единствено вещество или билка⁹³ (също както считат и класическите хо-

История на Хомеопатията

меопати). Тези скрити духовни свойства са видими само по духовен начин, но могат да бъдат извлечени и използвани от талантлив алхимик, например чрез дестилация⁶ (вероятно поради това в английския език думата за алкохолен дестилат е „дух“ (spirit)). И Парацелз подобно на Ханеман е считал, че не е толкова важно количеството на веществото, а присъщото му качество:⁹³ „Нищо с истинска стойност не се намира в тялото на материята, но в качеството (virtue)... Следователно колкото по-малко имаме от тялото, толкова в по-голяма пропорция е качеството.”

Често окултните и философските възгледи на Парацелз са в съзвучие не само с хомеопатията, но и със съвременните езотерични, окултни, теософски и Ню ейдж учения. Например според Ню ейдж (Нова епоха) вселената е един организъм пропит от обединяващ и живототворящ дух и цялата тази съвкупност (включително и хората) представлява бог⁸. Парацелз също е считал вселената като единно цяло, като жив организъм състоящ се от взаимнозависими и хармонично взаимодействащи си части. При това вселената (макрокосмос) и човекът (микрокосмос) са едно в своята същност и има привличане между всяка част от природата и нейната съответна част от човека. И Парацелз, подобно на съвременното Ню ейдж общество, е смятал, че упованието и мъдростта трябва да се търсят в самия себе си:⁹⁴ „Ние можем да намерим мъдрост само в самите себе си. Този, който търси мъдрост във фонтана на мъдростта е истински ученик, но този който я търси там където тя не съществува ще търси напразно.” Според Парацелз истинският лекар трябва да притежава не само този вид мъдрост, но и „духовно усещане, духовно знание и духовна сила”⁹⁴.

Изглежда хомеопатите са възприели и това, понеже те обръщат специално внимание на духовното и твърдят, че хомеопатията е не само наука, но е и изкуство.

Емануил Сведенборг (1688 - 1772) е шведски учен, изобретател, философ, псевдо-теолог, спиритист и медиум. До 1744г. той се занимавал предимно в областта на природните науки (математика, физика, химия, геология), но след едно пътешествие той преживява „духовно пробуждане“. Започва да вижда видения и сънища, да има откровения и да общува с духовете на умрелите и въобще с демони, представящи се под различни форми (той самият често е смятал, че говори с Исус Христос и с ангели). Очевидно Сведенборг е бил заблуден от демоните, но той е твърдял, че сам Бог го е призвал и пряко го е ръководел, за да разкрива духовното значение на написаното в Библията. В останалата част от живота си той пише коментари на Библията и други теологически произведения, които в много отношения драстично се различават от християнството и по същество не могат да се нарекат християнски.^{14,95} Той отричал някои от основните доктрини, като например тези за триединството, за божествеността на Святия Дух, за възкресението и др. и смятал, че всички религии водят към Бога. Дяволът според него не бил личност, а олицетворение на човешкото зло, а пък адът представлявал поквареното човешко общество. Книгите Деяния на апостолите и посланията не били боговдъхновени така както евангелията и Откровение, а самата Библия пък била написана на две нива – историческо и духовно. След смъртта нямало физическо възкресение, а хората ставали ангели или зли духове. Една от целите на Сведенборг е била да обедини хората посредством едно ново разбиране на

История на Хомеопатията

религията, като съществена пречка за това според него е била християнската доктрина за триединството.⁹⁵ Въз основа на неговите писания се сформират някои нови «църкви» включително и църквата „Нов Йерусалим“, която имаше последователи и в България. Интересно е да се отбележи, че има много голяма прилика между идеите на Сведенборг и тези на други Ню ейдж учители, включително и с поученията на лъжеучителя Петър Дънов, който между другото е съветвал последователите си да четат Сведенборг, ако искат да го разберат по-добре.⁹⁶ Ученията на Сведенборг са вдъхновили и създаването на един от масонските устава, т. нар. Сведенборгиански устав (въпреки че доколкото е известно самият Сведенборг не е бил масон).

Сведенборг е доразвил някои от теориите на Парацелз и е учил, че има точно съответствие между физическия свят и духовния свят, че законите на природата са отражение на духовните закони, а предметите са само образ на своите духовни съответствия. Някои хомеопати смятат, че посредством потенциционирани хомеопатични препарати се достига до тази висша духовна реалност и се „докарва“ изцерението тук долу, във физическия свят, т.е. че изцерението се дължи на духовната сила, която съответства на дадения препарат.

Ханеман е бил запален ученик на Сведенборг и го е смятал за свой ментор (наставник). Несъмнено той е възприел много от неговите учения и от неговия начин за достигане до истината, а именно чрез серии от свръхестествени „откровения“. Сведенборг е учил своите ученици и последователи как да изпадат в състояние на безсъзнание и да влизат във връзка с духовете. Най-ве-

роятно и Ханеман е използвал този „метод“ понеже той самият е казал, че е бил „вдъхновен“ да напише своята основополагаща книга за хомеопатията.

Голямото влияние на Сведенборг върху хомеопатията се обсъжда и от самите хомеопати и очевидно то се простира и след смъртта на Ханеман. Един от тях е написал:¹⁵ „Хомеопатите винаги са били смутени от факта, че много от най-оригиналните хомеопатични умове са били привлечени от идеите на Сведенборг.“ „Всъщност някои от неговите теории изглежда съответстват на хомеопатичните разбирания: освен теорията на съответствията, идеята за представянето на максимума посредством минимума (следователно от минимални дози), отказът от агресивни медицински интервенции, наблягането на взаимовръзката тяло-ум, постулата за единството (хармонията) материя-енергия, скалата на октавите... Изглежда, че идеите на Сведенборг са осигурили едно „екзистенциално решение“, което отива отвъд рамката на хомеопатичната доктрина.“

Според много автори Ханеман също така е бил увлечен и дори е практикувал ученията на Месмер. Франц Антон Месмер (1734 – 1815) е немски лекар, окултист и франкмасон, който се смята за основоположник на хипнозата.¹¹ Той е считал, че космосът, включително и хората, са изпълнени със специален флуид (нещо като течност) и осигуряването на правилна циркулация на този флуид в човешкото тяло е много важно условие за неговото здраве. Първоначално Месмер е контролирал циркулация на този флуид чрез магнити, но в последствие установява, че и други предмети или хора могат да влияят върху теченията на този космичен флуид в па-

История на Хомеопатията

циента. Това явление той нарича животински магнетизъм, а хората, които могат да влияят върху този флуид – животински магнити. Понастоящем хората, които имат подобна „дарба“ обикновено ги наричаме екстрасенси. Месмер е смятал, че „лечението“ и хипнозата, които той практикувал, ставали чрез канализиране на този флуид и контролиране на неговите приливи и отливи. Ханеман е възхвалявал животинския магнетизъм и е смятал, че има връзка между него и жизнената сила. В шестото издание на своята книга той започва изложението относно „месмеризма“ с думите: „Смятам че тук е необходимо да споменем животинския магнетизъм или по-скоро Месмеризъм... Тази лечебна сила, която от много време толкова често и глупаво е отричана и презирана, действа по различни начини. Тя е един чудесен и безценен дар от Бога за човечеството, посредством която, чрез контакт или дори от известно разстояние, може жизнената енергия на един здрав месмерист, който е надарен с тази сила, динамично да се предаде върху друг човек.“¹²

Произхода на много от разгледаните по-горе идеи на Парацелз, Сведенборг и Месмер може да се търси в ученията на далечния изток, които са добивали все по-голяма популярност в Европа по това време. Ханеман от своя страна също е бил много увлечен от тях. Запознавайки се с възгледите на Ханеман не можем да не забележим колко много те наподобяват тези на даоизма. Съгласно даоизма всички части на космоса принадлежат на едно органично цяло, което е безименно и неуписуемо и което представлява Дао. Всичко е резултат от дао и всичко води към дао. Всяко живо същество има дао в себе си и е част от дао. Поради това, за да функционира всичко правилно трябва постоянно да се поддържа хармония и

ред във всеки аспект на дао – в човека, в обществото, в природата и в космоса. Даоизмът учи също, че всичко съществуващо, включително и човекът, произхожда от дао и всяко нещо има точно определено място в дао. Не трябва да се действа против хармонията в природата, понеже това би създадо хаос в цялото (дао) и ще предизвика голям дисбаланс.¹⁰⁵ Вътрешната духовна хармония с дао е необходимо условие за добър живот. Действието на дао се проявява посредством жизнената сила или енергия чи, която циркулира и оживотворява всички живи творения. По този начин дао е част от всичко живо и всичко живо има част от дао в себе си. Абсорбирането и натрупването на жизнена енергия посредством различни средства, като например чрез храната или чрез носенето на украшения от злато или нефрит, е от съществено значение за здравето на човека съгласно традиционата китайска медицина.¹⁰⁵

Ханеман определено не е бил християнин по убеждения, въпреки че и той подобно на своите родители е посещавал лютеранска църква. Вероятно неговият наставник Сведенборг е допринесъл в значителна степен за формирането на мирогледа му. Някои считат, че Ханеман е бил по-скоро деист, като същевременно се е интересувал изключително много от източните религиозни и философски учения. Най-вероятно той не е изповядвал искрено никаква религия, понеже още на 22 години (когато за около две години е прекъснал своето учене за да бъде библиотекар на един австрийски барон в Трансилвания) е станал франкмасон и е бил активен член на масонската организация до смъртта си.^{16,17,18} На заглавната страница на неговата книга (т. нар библия на хомеопатията) стои масонското мото *Aude Sapere* (което се пре-

История на Хомеопатията

вежда като „престраши се да опиташ” или „осмели се да познаеш”). Някои хомеопати масони (които имат достъп до масонските архиви) дори наричат Ханеман „велик майстор”.¹⁶ Този факт със сигурност е повлиял върху неговите възгледи, понеже както е известно, франкмасоните по принцип не възприемат искрено никаква религия, като дори тези от по-висшите степени често са отявлени окултисти и антихристи. Отношението на Ханеман към Исус Христос ясно е разкрито от един от неговите биографи: „Той се е дразнел от архи-ентузиаста (сврѣх-ентузиаста, мечтателя, бел. авт.) Исус от Назарет, който не е водил просветените по прекия път към мъдростта, но който е искал да се мъчи с митарите и грешниците по трудния път към установяването на Божието царство... Мъжът на скърбите, който е взел тъмнината на света върху себе си, е бил дразнител за любителя на ефирната (възвишената, небесната, бел. авт.) мъдрост” „Ханеман определено не е бил Християнин... В своите усилия като духовен търсач, в неговия обет за просветление, той е силно привлечен от Изтока. Конфуций е неговият идеал.”^{16,17} В писмо относно Конфуций друг негов биограф (Fritsche) цитира следното изказване на Ханеман: „Това е от където може да прочетеш божествена мъдрост, без чудеса-митове и суеверие. Аз разглеждам това като важен знак на нашето време, че Конфуций сега е достъпен до нас да го четем. Скоро аз ще го прегърна в царството на блажените духове, благодетелят на човечеството, който ни е показал правия път към мъдростта и към Бог, още 650 години преди архи-ентузиаста (Исус Христос, бел. авт.)”¹⁷

« Христос или хомеопатия »

Като характер Ханеман е бил рязък, избухлив, нетърпелив и неблагоприятен. Освен че е скъсал много връзки със стари приятели и последователи, той вероятно докарва и проклетие в живота на най-близките си хора. След смъртта на първата си съпруга, осемдесет годишният Ханеман се оженва втори път за тридесет и пет годишна французйка. От първия си брак той има общо 11 деца, като едно от децата му е мъртвородено, а едно умира скоро след раждането. Три от дъщерите му се развеждат, а други три остават неомъжени. Две от тях са умъртвени по мистериозен начин, а другата умира много млада. Неговият единствен жив син, Фредерик, е бил много странен и ексцентричен, който дори внезапно изоставя своята жена заедно с невръстното си дете.^{20,21}

По-надолу ще разгледаме основните учения на хомеопатията и защо тя не трябва да се употребява от християните, но мисля че написаното по-горе относно нейния създател Ханеман би трябвало да е напълно достатъчно за един християнин никога да не се докосва до нея. Нима е нормално да употребяваме нещо, чийто създател е масон, който е възприел идеите на известен окултен философ, бил е съветван и обучаван от спиритист, възхвалявал е най-известния средновековен екстрасенс, увличал се е от източните религиозни учения, а на всичко отгоре се е дразнел от Христос и подигравателно го е наричал „върховен ентузиаст“?

III. Коментар на основните принципи на хомеопатията

III.1 Жизнената сила

Съществена разлика между хомеопатията и традиционната медицина е в техните обяснения за причината и лечението на болестите. Според класическата хомеопатия причината за болестите е нарушаването на баланса на т. нар. жизнена сила. Самият Ханеман описва ролята на жизнената сила по следния начин: „В здраво състояние на човека духовната жизнена сила, динамисът, който оживотворява материалното тяло (организъм), управлява с неограничено господство и запазва всички части на организма в удивителна хармония, една жизненоважна дейност по отношение и на усещанията и на функциите, така че обитаващият ни, надарен със здрав разум ум, може свободно да използва този жив и здрав инструмент за възвишената цел на нашето съществуване”¹². Според него без жизнената сила човешкият организъм е мъртъв: „Материалният организъм без жизнената сила не е способен на никаква функция, никакво самосъхранение... той извлича всички усещания и изпълнява всички

функции на живота единствено посредством нематериалната същност (жизнената сила), която оживотворява материалния организъм в здраве и болест.”¹² Съвременните хомеопати като че ли нямат единно становище за жизнената сила, за същността на човека и за това кои са неговите основни съставни части. Някои хомеопати въобще не споменават за наличието на дух в човека, а вместо това говорят за ум, други приравняват жизнената сила на човешкия дух, а трети считат, че жизнената сила е нещо междинно между духа и тялото. Някои от тях пък определят жизнената сила като единен защитен механизъм, който действа на всички нива на организма (умсвено, емоционално и физическо), и който защитава вътрешните и духовните области от разпространението на болестта.⁹⁸

Според хомеопатите, когато жизнената енергия е разстроена (небалансирана), организмът заболява и правилното лечение цели да възстанови нейния баланс посредством заредени със сила или енергия („потенционирани” или „динамизирани”) препарати. Когато хомеопатите говорят за стимулиране на естествените защитни способности на организма, за премахване на причината за болестта и т.н., те всъщност имат предвид балансирането, стимулирането или подпомагането на жизнената сила, която от своя страна да възстанови здравето в организма. Според някои автори²² жизнената енергия се проявява в живите организми като т. нар. „виталност”. Ако оприличим един жив организъм като електрическа машина, то „жизнената сила” би била батерията, а виталността – електрическият ток. Когато организмът е болен, това означава, че жизнената сила, която е отговорна за подържането на хармонията на процесите

Жизнената сила

в тялото, е разстроена. Болестните състояния на организма (като СПИН, ГРИП и т.н.) сами по себе си не са истинския проблем, а те са само признаци на разстроена (небалансирана) жизнена сила. Симптомите на различните болести представляват само проявление на стремежа на тялото да се възстанови в нормално състояние. Процесите в тялото обаче се контролират от жизнената сила, която е „небалансирана” в този момент. Следователно ние можем да премахнем симптомите (болестите), използвайки подходящи препарати, с които да възстановим баланса на жизнената сила, и така да я подпомогнем или стимулираме в нейните усилия да възстанови хармонията в организма.^{3,4,5,22} За да се възстанови балансът на жизнената енергия и така да се отстрани болестта е необходимо известно количество енергия, което се доставя от съответните препарати. Този процес на подпомагане или балансиране на жизнената сила (т. нар. стимулиране на организма) понякога се оприличава като зареждане на изтощена батерия.²²

Хомеопатите нямат ясен и общоприет отговор на въпроса на какво се дължи лечебното действие на техните препарати. В своята книга „Хомеопатична фармация” (Homeopathic Pharmacy)³ авторът е обобщил това по следния начин: „Трябва да е останало нещо в разтвор, за да се достигнат тези забележителни изцерителни сили на големите потенции (разреждания, бел.авт.). Това „нещо” е предмет на ожесточен спор: резонанс, молекулярна структура, енергия, духовно същество (tumbo-jumbo, демон, бел. авт.) – то е наричано с много имена, като не всички са ласкателни... Както много от вечните загадки на живота ние не можем да бъдем по-конкретни относно природата на жизнената сила, освен да кажем, че това не е материално явление.”³

Според Ханеман „изцерителната сила идва от космична сила, която е предадена на препарата посредством ритуала на потенционирането”¹² Съгласно една бележка в шестото английско издание на неговата книга „Органон по медицина” хомеопатичните препарати „притежават всеки негова собствена специфична енергия, с която да променят здравето на човека чрез концептуално (идейно, динамично) влияние, посредством живата сетивна нишка, върху концептуално контролиращия принцип на живота. Лечебното свойство на тези материални вещества, които ние наричаме правилни лекарства, се отнася само до тяхната енергия, която предизвика промяна в здравето на плътския живот. Само въз основа на този концептуален принцип на живота зависи тяхното лечебно, повлияващо здравето концептуално (динамично) влияние.”¹³ Един съвременен последовател на Ханеман пък пише следното: „Лекарят хомеопат работи с енергии. Те са три вида:

- (1) Енергия в човека докато е жив и е свършено здрав.
- (2) Лоши енергии в природата, които правят човека болен.
- (3) Енергии на препаратите, които възстановяват здравето на човека.”⁹⁷

С други думи хомеопатичните препарати притежават определена енергия, с която въздействат върху жизнената сила в човека. Някои от съвременните хомеопати избягват да споменават често термините жизнена сила, баланс на енергията и т.н., а вместо това завоалирано говорят⁵ съответно за „организъм” и за „разстройство на най-дълбоките аспекти на пациента”, но същността на обясненията остава в съзвучие с класическите учения.

Жизнената сила

Както беше споменато, идеята за жизнената сила и нейното влияние върху здравето на човека не е уникална за хомеопатията. Подобни твърдения са изказвани още от Аристотел, Хипократ и Гален и са основополагащи за традиционните медицински практики на далечния изток (Китай и Индия). Съгласно традиционната китайска медицина болестите се дължат на нарушено, блокирано или небалансирано движение на жизнената енергия „чи“, която протича през всички живи организми.¹⁰⁵ Това го пише в най-древната и авторитетна китайска медицинска книга²⁷ (Канон по вътрешна медицина на Жълтия император), а именно че „появата на болестта е поради недостатъчно балансирана чи“ е абсолютно същото, което твърди 2000 години по-късно и Ханеман. Според традиционната китайска медицина лечението на болестите става чрез настройване на циркулацията на жизнената енергия посредством използване на билки, хранителна терапия, тренировки и различни физически упражнения (бойни изкуства, тай чи чуан, чи гонг или цигун и др.), акупунктура и акупресура, специални масажи, чрез ритуали и магически заклинания и др.^{28, 105}. Според учението Фенг шуи пък движението на „чи“ в тялото е свързано с нейната циркулация около тялото и затова е важно как е аранжирано пространството около нас, за да се осигури безпрепятствено движение на „качествена“ енергия. Жизнената енергия е централна концепция и в традиционната индийска медицина Аюрведа и в Йога учението. Там тя се нарича „прана“ и също се вярва, че циркулира в мрежа от канали. Според Йога прана е нещо междинно между тялото и разума и се извявява най-осезаемо чрез дишането. Нейното движение в тялото може да се регулира чрез дихателни техники

и така да се постигне по-добро здраве²⁹. Подобни идеи се срещат и в много съвременни езотерични, окултни или Ню ейдж учения. Например дъновистите вярват, че практикувайки специален вид упражнения придружени с музика (паневритмия) те черпят от „живите енергии на природата“ и влизат в „синхрон с природния ритъм“ и с „идеалния свят“, което повлиява благоприятно тяхното физическо и духовно здраве.^{30, 104} Интересно е да се отбележи, че Дънов е взаимодействал този окултен танц от теософа (антропософа) Рудолф Щайнер, който от своя страна е възприел много от ученията на Ханеман и от хомеопатията в своята „антропосовска медицина“. Произхода на идеята за паневритмията може да се търси в традиционната китайска гимнастика чи гонг (цигун), която пък се основава на даоистките възгледи за човека и вселената. Ученията на Ню ейдж също имат тясна идейна връзка с традиционните източни вярвания и техните съвременни проявления, като например хомеопатията. Според Ню ейдж космосът е единно цяло което е „оживотворено“ от една безлична енергия, която се нарича също божествена душа или дух. Човек е роден с „божествена искра“ и това го свързва в едно с всемирната енергия. Следователно състоянието и здравето на човека би трябвало да зависи от неговата връзка с тази божествена сила. Един от начините за осъществяване на тази връзка очевидно е чрез хомеопатичните (заредените с космична енергия) препарати. Някои хомеопати дори с гордост отбелязват своята принадлежност към Ню ейдж: „Когато ние понастоящем сме свидетели на промяната на модела на света... ние също сме свидетели на възхода на новия начин на мислене, на една нова епоха (Ню ейдж, бел. авт.), с нови стойности, които са по-близо до вътрешната

Жизнената сила

човешка същност, и които са свързани с древните традиции. Тук е мястото на хомеопатията.²⁴⁰

Учението за жизнената сила (т. нар. витализъм) във всичките му варианти е изцяло противоположно на християнските възгледи за Бога, за живота и за причините за болестите. Жизнената сила няма нищо общо с християнския Бог, със Святия Дух или с човешкия дух. Тя е нещо, което изпълва и оживотворява цялата вселена и частица от нея („жизнена искра“) се намира в човека и контролира всички процеси в него. Без нея човек е мъртъв. По същество това е едно съвременно пантеистично учение, от което следва, че и човекът е част от божеството (жизнената сила е навсякъде, контролира всичко и е неделима част от живите същества). Очевидно е, че не трябва да отъждествяваме по никакъв начин жизнената сила със Святия Дух или с човешките душа или дух. Бог е личност и е отделен от творението си (трансцендентен). Той се намира навсякъде в цялата вселена, но не е част от нито едно одушевено същество или предмет. Бог не е неразделна част от човека и не му дава пряко от себе си живот, но създава в него дух, който оживотворява тялото. Този дух обаче не е част от Божия Дух, а е само негово подобие. Растенията и веществата определено нямат нищо духовно в себе си.

Пропагандирайки или възприемайки идеята за жизнената сила (върху която се основава хомеопатията) ние ставаме разпространители на „друго благовестие“. Няма начин, по който да се съчетаят или съвместят Всемогъщият Триединен Творец на вселената с животоподдържащата, всепроникващата и безлична жизнена сила или енергия. Следователно това води неминуемо до идоло-

поклонство, което Бог мрази и което ни вкарва под проклятие (Галатяни 1:8-9).

Според библейското учение болестите могат да се дължат на различни причини. Подробно те са описани в книгата „Изцеление чрез вяра в Бога”³¹. Някои от причините (освен чисто физическите такива) са: грях, неверие, непослушание, вероотстъпничество, предателство, запитание, за вразумяване, за предпазване от възгордяване, поради проповядване на лъжеучения, наследствена обремененост, недостойно приемане на Господната вечеря (причастието) и др.

Безсмъртието, към което се стремят всички хора, не може да се постигне чрез никакви човешки методи (например чрез контролиране на потока на жизнената сила), а само чрез Божията благодат и милост, на основание на която се надяваме да възкръснем за вечен живот при пришествието на Господ Исус Христос.

III.2 Подобното лекува подобно

Основновополагащият принцип на хомеопатичното “лечение” е, че определени болестни симптоми се премахват чрез препарати, които в големи дози предизвикват същите симптоми в здрав човек. Забележете, че тук става дума за симптоми на болест, които се изпитват от даден човек, а не за същинската причина за болестта (вируси, бактерии, различни вещества и отрови и т.н.). Например, ако различни пациенти имат главоболие, те би трябвало да се лекуват по един и същи начин, без значение каква е същинската причина за това (стрес, мигрена, мозъчен тумор и т.н.). Както вече беше споменато, според хомеопатите причината за болестите е разстройство на жизнената сила, което се проявява с болестни симптоми. Следователно по някакъв начин препаратът, който в големи дози предизвиква определени симптоми, след разреждане и динамизиране е зареден с определена енергия (сила), която балансира жизнената сила на организма и така се премахват болестните симптоми. Например с препарат направен от лук се лекува хрема, с кафе се лекува безсъние и нервност, с коприва – изгарянния и опарвания и т.н. Материалите за изготвяне на хомеопатичните препарати са много разнообразни. Те

може да са от растителен произход (напр. беладона, лайка, хининова кора), животински произход (напр. мляко от куче, черупки от стриди, испанска муха), минерален произход (напр. скъпоценни и полускъпоценни камъни, застинала лава, каолин), химични елементи (злато, сребро, цинк, фосфор), различни вещества (готварска сол, боракс, сребърен нитрат, сярна киселина), различни отрови (кураре, калиев цианид, стрихинин). Има и специален клас препарати наречени носоди (нещо като хомеопатични ваксини), които представляват много разредени разтвори от болестотворни микроби (напр. слюнка от бясно куче или от епилептик, гной, изпражнения, слуз, бъбречни камъни и т.н.) Броят на хомеопатичните и подобните на тях препарати постоянно се увеличава. Нови препарати се правят от какво ли не³³. Използват се лековити води от някакво мексиканско село (Tlacote), от древни храмове, пирамиди и други „свещени“ места. Един британски производител дори предлагал препарат направен от Берлинската стена и твърдял, че с него успешно се третират пациенти страдащи от треперене свързано с някакъв ужас.³

За да определят кое нещо може да се използва за приготвянето на препарат хомеопатите имат система наречена „доказвания“. На здрави хора се дават най-различни билки, минерали, и други вещества и те записват физическите и емоционалните симптоми които изпитват. Тези записки се систематизират в книга наречена *Materia Medica* (Лечебни вещества). Ако пациент представи пред своя лекар-хомеопат съответните симптоми то лекарят може да му даде препарат, който е предизвикал същите симптоми в здрав човек.

Подобното лекува подобно

Проблемът обаче е, че повечето от тези т. нар. „доказвания“ никога не са били доказани от независими лекари (които не са хомеопати). Още от времето на Ханеман някои от най-известните лекари са пробвали метода му за избор на лечебни вещества и въобще не са регистрирали проявата на симптомите, които той е описал. Ето какво пише през 1842 г. в своята лекция „Хомеопатията и сродните на нея заблуди“ изтъкнатият професор по анатомия в Харвардското медицинско училище Оливър Холмс: „Сега има много личности, добре известни от дълго време на научния свят, които са опитали тези експерименти върху здрави хора и напълно са опровергали, че техните ефекти съответстват по някакъв начин на твърденията на Ханеман.“³⁴ Фактически Ханеман и неговите сподвижници са описвали нормалните вариации в състоянието на различните хора (т. нар. симптоми) в продължение на няколко седмици или месеци и погрешно са ги приписвали на съответните препарати, които са приемали в момента. Броят на описваните симптоми е забележителен – от 97 до повече от 1400. Например за билката Беладона (Лудо биле) има описани 1422 „доказани“ реакции, а за Стрихининовото дърво – 1267. За лайката Ханеман е написал 13 страници със „симптоми“, някои от които са: световъртеж, тъпа болка в главата, много силно желание за кафе, непрестанна и прогресираща болка в горните зъби, голяма ненавист към вятъра, изгаряща болка в ръката, свадливи и дразнещи сънища, топлина и зачервяване на дясната буза³⁵. Очевидно не може сериозно да се предположи, че лайката би предизвикала 13 страници „симптоми“ в здрав човек и че тя би могла да излекува болните от тези симптоми.

Много изследователи смятат, че хомеопатията е базирана на т.нар. симпатична магия (магия на сходството, имитативна магия), при която се вярва, че подобните неща си взаимодействат. Това е широко разпространена магьосническа практика, при която се „работи“ с предмети-съответствия, които имат т. нар. информационна връзка с жертвата (кръв, косми, нокти, бельо, чорапи, дрехи, снимки и пр.). Въздействието върху кукли, които наподобяват жертвата или имат вградено нещо от жертвата (както например при вуду магията) също спада към този род магия. При това ефектът от въздействието се приписва на правилото, че обектите, които са били в контакт за известен период от време, придобиват нематериална (информационна) връзка помежду си. С други думи подобие то позволява осъществяването на нематериално взаимодействие.³⁶ Ето какво пише в своята книга „Златната клонка“³⁷ известният социален антрополог и изследовател на магическите вярвания и практики по света Джеймс Фрейзър „Ако анализираме мисловните процеси, на които се основава магията, ще установим, че те се свеждат до два принципа: първо, че подобие то поражда подобие или че следствията наподобяват причините, и второ, че нещата, които веднъж са били в съприкосновение, продължават да си въздействуват от разстояние и след като физическият им досег е прекъснат. Първият принцип може да се нарече закон за подобие то, а вторият – закон за съприкосновението или прилепчивостта. Първият води магьосника до извода, че може да предизвика всякакви последици, просто като ги наподобява, а вторият заключава, че каквото и да стори на някакъв материален обект, той в същата степен ще засегне личността, с която този обект е бил в съприкосновение,

Подобното лекува подобно

независимо дали е представлявал част от тялото му или не. Заклинанията, основани на закона за подобие, могат да се нарекат хомеопатична или имитативна магия. Заклинанията, основани на закона за съприкосновение или прилепчивостта, могат да се нарекат контагьозна магия. За първия вид магия е може би по-добре да използваме термина хомеопатична, защото алтернативният – „имитативна“ или „миметична“, означава или поне подсказва наличието на съзнателна сила, която подражава, а това би наложило твърде тесни граници на магията. Защото магьосникът вярва, че принципите, които използва в своето изкуство, управляват и поведението на неодушевената природа. С други думи, той приема за дадено, че законите за подобие и съприкосновението имат универсално приложение и не се свеждат само до човешки действия... Хомеопатичната магия греша, като приема, че нещата, които си приличат, са еднакви; контагьозната греша, като приема, че нещата, които веднъж са били в съприкосновение, остават завинаги в контакт. Но на практика двете разновидности често се преплитат. И докато хомеопатичната магия може да се практикува сама за себе си, контагьозната почти винаги е свързана с прилагане на хомеопатични принципи... И двете разновидности на магията – хомеопатичната и контагьозната, можем за удобство да подведем под общото название индуктивна магия, тъй като и двете приемат, че нещата си въздействат от разстояние поради наличието на тайна индукция и доколкото може да се схване, импулсите се предават от едното на другото посредством някакъв невидим ефир (етер).”

Въпреки, че по времето на Ханеман вече са били известни някои от основните закони на химията и физика-

та, той предпочел да не се съобрази с тях, а да тръгне по друг път, развивайки своите окултни идеи и създавайки въз основа на тях нов метод за „лечение“. Сходството между т.нар. индуктивна магия и хомеопатичното „лечение“ е наистина удивително. Магията твърди, че законите на природата са подвластни на различни магически принципи, а хомеопатията смята, че всички процеси в тялото се контролират от метафизическата жизнена сила. Магията смята, че може да предизвика дадени последствия като ги наподобява или използва подобни на обекта (жертвата) материали, докато хомеопатията се основава на принципа, че може да премахне определени болестни симптоми като приписва приемането на вещества, които предизвикват същите симптоми. Според магията нещата, които са контактували поне веднъж едно с друго, запазват завинаги връзката помежду си и могат да си взаимодействат. Хомеопатията приема, че когато дадено вещество се разтвори (приведе в контакт с разтворителя) то след много последователни разреждания разтворителя продължава да носи информация за разтвореното вещество, дори когато нямаме нито една налична молекула. Според класическата хомеопатия посредством разреждането на веществата и последващо силно разклащане препаратът се зарежда с космична сила (или специфична енергия), която осъществява нематериално взаимодействие с човешката жизнена сила. Това означава, че с помощта на веществото, което уж предизвиква някакви симптоми в големи дози, се осъществява контакт с определена космична сила и този контакт се предава на разтворителя и дори се усилява, когато разтворът се разрежда и разклаща (дори до степен, при която веществото вече практически не е налично). Приемайки препарат направен от този

Подобното лекува подобно

разтворител, най-често вода с малко спирт, ние правим контакт между жизнената сила в човека и съответната космическа сила. Ако продължим в тази посока може да достигнем отново до учението на Парацелз, който е смятал, че всеки вид вещество има свой собствен дух, който може да бъде извлечен и използван. Той се е опитвал да отдели духа на веществата чрез дестилация. Ханеман може би е смятал, че е открил нов начин да се извлече този дух от т. нар. астрален свят (т.е. да се осъществи контакт с дадената космическа сила) и да се използва и усили неговото въздействие (посредством потенционирането). При това поради голямото разреждане на препарата се избягва прекият контакт между веществото, което много често е отровно, и пациента. Така на практика чрез дадено вещество се осъществява контактът със съответната космична сила, без да се изпитват вредните последствия от директното приемане на това вещество. В съответствие с принципите на магьосничеството и хомеопатията осъществяването на този нематериален контакт води до желаното въздействие върху пациента (жертвата).

Идеите и практиките на Ханеман са били вдъхновени не само от Парацелз и Сведенборг. Те са били и в унисон с възраждащия се по това време окултизъм и магьосничество. Например, известният английски магьосник Францис Барет през 1801г. също е писал за „отличните астрални и магнитни сили” на билките и ги е категоризирал съгласно тяхното съответствие със седемте планетарни влияния.³⁸ Използването на билки и най-различни вещества е обичайна магьосническа практика за постигане на желаното въздействие. Очевидно билките сами по себе си не влияят, но чрез тях магьосника осъществява желания контакт с демоничните сили. Както

беше споменато осъществяването на т.нар. нематериален контакт е основна предпоставка за всякакво магьосническо въздействие.

Не трябва обаче да се смесват хомеопатията и магьосничеството с билколечението. При билколечението се разчита на лечебното действие на различните химически вещества намиращи се в билките, които влияят на физиологичните процеси в организма. Билколечението не е лоша практика. Понякога дори Бог лично е откривал на определени хора как да използват билките, за да излекуват себе си или други болни. Много от препаратите на общоприетата медицина са получени от билки или съдържат синтетични вещества, които наподобяват активните вещества, съдържащи се в някои билки. За разлика от билколечението и медицината, в хомеопатията билките служат само за „зареждане“ на препарата (водата) с определени сили или енергии, които да повлияят върху жизнената сила на организма. Практически в хомеопатичните препарати не е останала нито една молекула от билката или веществото, което е изписано на етикета (виж раздел III. 3).

От библейска гледна точка магьосничеството, спиритизмът и всякакъв вид окултизъм са категорично осъдени (Второзаконие 18:10-12, Откровение 21:8, Малахия 3:5). Като християни ние знаем, че магьосничеството е сатанинско занимание, при което магьосниците осъществяват контакт с демоните и използвайки техните свръхестествени способности предизвикват желаните ефекти. Резултатът от действията на хомеопатите, екстрасенсите и на много от другите т.нар. алтернативни методи за диагностика и лечение, също се дължи на работата на де-

Подобното лекува подобно

моните в живота на „лечителя“ и пациента или на т. нар. плацебо ефект (подобрене в състоянието на пациенти, които получават лъжливо или неефективно лечение). Разбира се нищо не остава без последствия и за магьосника (лечителя), и за жертвата (пациента) и за техните поколения. Крайният ефект от такива занимания е винаги негативен и за двете страни, дори и понякога да има временно подобрене.

III.3 Хомеопатичните препарати

(А) Изготвяне на хомеопатичните препарати

Хомеопатичните препарати принципно се приготвят по следния начин. Изходното вещество се разтваря или просто се накисва във вода или алкохол. След това тази тинктура (т. нар. тинктура-майка) се разрежда с вода или водно-етанолен разтвор. Следва енергично разклащане или удряне на съда с разтвора върху твърда, но еластична повърхност. По-нататък многократно и последователно се повтарят етапите на разреждане и енергично разклащане. Разреждането може да се прави в различно отношение. Най-често се използва разреждане на една част в 100 части (1:100, т.нар. С разреждане или С потенция), но също така се срещат и разреждания 1:10 (т. нар. Х потенция), 1:50 000 (Q-потенция) и др. Процесът на разреждане се нарича потенциониране и съответните концентрации се наричат потенции. Например, ако препарат има потенция 30С (най-предпочитаната от Ханеман потенция) това означава, че тинктурата-майка е била разреждана последователно 30 пъти, като всеки път

« Христос или хомеопатия »

от предходния разтвор е вземана 1 част и е разреждана с 99 части вода (1:100). На първия етап (1С) разреждането е 1:100, на втория етап (2С) е вече 1: 10 000, на третия (3С) е 1: 1 000 000 и така нататък докато се стигне до 30С, което означава разреждане 100^{30} (или 10^{60}) пъти, което представлява единица следвана от 60 нули. За сравнение обемът на всичката налична вода на планетата (океани, морета, езера, реки, подземни води, ледове, водни пари и т.н.) се оценява на 1386 милиона кубични километра ($1386 \times 10^6 \text{ км}^3$ или 1.386×10^{24} милилитра). Това означава, че ако вземем 1.4 мл тинктура и я добавим в световния океан ще достигнем до разреждане „само“ 12С ($100^{-12} = 10^{-24}$). Дори ако прибавим само една капка тинктура в океана ще достигнем до разреждане по-малко от 13С, което между другото е твърде голяма концентрация в хомеопатията. Ако наистина искаме да получим (и то на два етапа) разреждане 30С ще се наложи например да вземем 1.4 литра тинктура и да я добавим в съд с вода, който е голям колкото Слънцето (с обем $1.42 \times 10^{18} \text{ км}^3$ или 1.42×10^{30} литра, което е около 1300000 пъти по-голямо от Земята) и след това от получения разтвор да вземем отново 1.4 литра и да ги добавим във втори съд с вода с обем също колкото Слънцето. Трудно е дори да си представим тези астрономически числа, но за хомеопатите това не е проблем, защото те използват не еднократно или двукратно разреждане, а много последователни разреждания, и освен това не се интересуват от законите на физиката и химията. Някои от техните препарати са дори много по-разредени от 30С. Например широко рекламирания препарат против настинка и грип Осцилококциум (*Oscillocochinum*) представлява екстракт от черен дроб и сърце на патица, който е лиофилизиран (замра-

Изготвяне на хомеопатичните препарати

зен и изсушен под вакуум), отново разтворен и разреден до степен 200С (100^{200} или 10^{400} пъти) и накрая смесен със захар и лактоза под формата на таблетки! Такова голямо разреждане (число с 400 нули) е трудно да бъде схванато. За сравнение броя на всички атоми във вселената се оценява приблизително „само“ на 10^{80} (число с 80 нули), т.е. за да достигнем (на един етап) до разреждане 200С трябва да „добавим“ 1 атом в 10^{320} броя вселени. През 1997г. журналисти от американското списание U.S. News & World Report са пресметнали, че вътрешностите само на една патица са били необходими, за да се произведе цялото количество Осцилококциум, който е бил продаден през 1996г. на стойност 20 милиона долара. Съответната нещастна патица е била кръстена „20 милиона доларовата патица“.³⁹ Обаче дори разреждане 200С изглежда е недостатъчно за професионалните хомеопати, които често използват разреждания по-големи от 1М (1М = 1000С, единица следване от 2000 нули) или 10М (единица следвана от 20 000 нули). Но това също не е границата – съществуват разреждания СМ (100 000 пъти разреждане 1:100), ММ (1 000 000 пъти разреждане 1:100) и дори МММ (=1 000 000 000 пъти разреждане 1:100). Някои модерни хомеопати дори въвеждат препарати, които не се получават при разреждане на тинктура, а имат невеществен произход – от рентгенови лъчи, от магнитно или електростатично поле, от слънчева светлина или само от част от слънчевия спектър (например от зелена или от червена светлина), от лунна или звездна светлина, от музика, от мантри и дори от вакуум. Някои препарати (т. нар енергийни есенции) пък се приготвят като водата се зарежда с енергия в някакъв храм (капище) или древно „свещенно“ място³³. Според хомеопати-

те колкото е по-дълбоко нивото на симптомите толкова лекарството трябва да е по-разредено. Например хора с т.нар. душевни или психични заболявания трябва да бъдат лекувани с по-разредени (по-силни) лекарства от хората с физически заболявания. Освен това се счита, че действието на по-разреденото лекарство е по-дълготрайно от това на по-концентрираното и може да продължи до повече от 5 години (за препарати с потенция СМ).⁴⁰ Нека не забравяме обаче, че според хомеопатията по-разредените препарати съдържат повече енергия или жизнена сила в себе си, като дори се считат за прекалено силни за стари хора. Не всички хомеопати обаче са привърженици на прекалено големите разреждания. Някои от тях, които са малко по-близко до научната медицина, предпочитат „малките“ разреждания, докато други, които предпочитат големите разреждания, наблягат повече върху метафизичните обяснения свързани с действието върху жизнената сила. Без значение обаче към коя идеологична линия принадлежат, хомеопатите предписват препарати, чийто механизъм на действие не може да се обясни и докаже по никакъв научен начин.

(Б) Действие на хомеопатичните препарати

След като е ясно, че хомеопатичните препарати са разредени до такива космически стойности, логически възниква въпросът на какво основание някой се осмелява да твърди, че те имат някакво физиологично действие, по-различно от това на разтворителя (водата). Никой хомеопат не би могъл да даде задоволително обяснение на механизма на действие на препаратите, които самият той предписва. Обикновено отговорът на хомеопатите е: „Не е важно как действа препаратът, а важното е, че има ефект.“ Самите хомеопати нямат единно становище по въпроса, а са разделени на две основни течения – едните се опитват да намерят някакво наукоподобно обяснение, а другите не се притесняват да работят в термините на баланс на жизнената сила или енергия, при което често това се нарича стимулиране на организма. Самият Ханеман е смятал, че при разклащането (динамизирането) на разредения разтвор се освобождават „нематериални и духовни сили“, които правят веществата по-активни. Интересно е да се отбележи, че за тази цел Ханеман е обикновено използвал семейната Библия с кожена подвързия, като е удрял шишенцата с препаратите в нея.³

С течение на времето той дотолкова се е впечатлил от силата на тази техника, че дори предупреждавал относно опасностите от прекаленото динамизиране, което можело да има сериозни и дори фатални последици. Затова той съветвал хомеопатите да не разнасят препаратите в джобовете на техните жилетки, да не би по невнимание да ги направят твърде силни.⁴¹ Както много други неща в хомеопатията, така и идеята за приемането на лекарства в пренебрежимо малки количества може да се открие много преди Ханеман в произведенията на Парацелз, който е писал: ”Понеже лекарствата трябва да се предписват не по тегло, но отвъд теглото. Понеже кой може да претегли лъчите на слънцето, кой може да претегли въздуха или духа (spiritum arcanum)? Никой. Но тогава по какъв начин трябва да се предписват лекарствата? Лекарството трябва да работи в тялото като огън... може ли някой да определи теглото на огъня? Не, никой не може да претегли огъня. И искрата е без тегло. Същото трябва да е разбрането ни и за предписването на лекарствата.”⁴²

По времето на Ханеман е започвал подема в развитието на естествените науки. От изследванията на Далтон и на Авогадро е било известно, че едно вещество може да се раздели на определен брой части, след което то загубва своите характерни свойства. Обаче точният брой атоми или молекули в определено количество вещество се установява около един век по-късно от френския физик Жан Перен. Ханеман не е могъл да знае след какво точно разреждане вероятността да се намери дори една активна молекула в разтвора значително намалява. Сега ние знаем точния брой на молекулите в определено количество вещество - за един мол вещество това е числото на Авогадро - 6.02×10^{23} . Това означава, че само след

Действие на хомеопатичните препарати

12 цикъла на разреждане 1:100 на един мол вещество ние достигаме до стойност на разреждане която е съпоставима с числото на Авогадро ($(10^{-2})^{12} = 10^{-24}$), т.е. има голяма вероятност в получения разтвор (който е доста концентриран спрямо много от реалните хомеопатични препарати) да няма нито една активна молекула. Този факт обаче не притеснява хомеопатите, понеже те не разчитат на законите на химията, физиката и биологията, а на нещото (космична енергия, сила, дух и пр.) което е „абсорбирано” и съхранено в препарата и което коригира разстроена жизнена сила в болния човек.

Както беше споменато, самите хомеопати нямат единно становище по въпроса относно механизма на лечебното действие на техните препарати и дори често признават своята неспособност да намерят подходящо обяснение. Някои хомеопати се опитват да се легитимират в обществото използвайки научни термини и понятия, но това не означава че теориите и резултатите им са наистина научно обосновани. Повечето обяснения на хомеопатията са свързани с т.нар. памет на водата. Съгласно тази хипотеза водата има способността да съхранява информация за веществата, които са се намирали в контакт с нея, дори когато в последствие не се намират вече никакви молекули от тези вещества в нея. Предложените механизми на „запомняне” обикновено се базират на различни видове водни структури – клъстери (много малки ледени кристали състоящи се от няколко до няколкостотин водни молекули), клатрати (клетки от ледоподобни структури които се образуват около неполярните молекули във водата), наномехурчета (много малки кухини изпълнени с газ), различни други водни структури (резонансни структури, спирали от

водни молекули, квантови кохерентни области и др.), за които се твърди, че биха могли да съхраняват и обменят информация чрез електромагнитни вълни.^{43,44,45} Подробното обсъждане на несъстоятелността на тези хипотези изисква значителни познания по физика и химия и може да бъде предмет на отделна публикация. Нека обаче се опитаме да си представим цялостната картина, без да се спираме подробно на детайлите. Дори ако предположим, че водата по някакъв запазва нещо като отпечатък от молекулите, които са били в нея, то нейната „памет“ би била изключително кратка, от порядъка на 50 фемтосекунди⁴⁶ (0.00000000000005 секунди). Това е времето, за което се възстановява нарушената структура на водата), което е несъизмеримо със срока на годност на хомеопатичните препарати (от порядъка на години). Следователно абсолютно е невъзможно да се запази точен геометричен „отпечатък“ в структурата на водата за по-дълго време. Ако обаче приемем, както някои хомеопати твърдят, че дефектите в структурата на водата могат да продължат да съществуват динамично (обменяйки постоянно молекулите, но запазвайки структурата), то това също не доказва, че е възможно предаването на информация от вещество, което вече практически го няма във водата. За да се запази информацията в процеса на разреждането, е необходимо тя по някакъв начин да се самовъзпроизвежда, т.е. не само да се изкопира (предаде), но и да се мултиплицира (умножи), въпреки отсъствието на молекули от първоначалното вещество, иначе тя би се загубила при тези невероятни разреждания. От друга страна, съществуването на всякакви геометрични и динамични структури във водата зависи изключително много от наличието на други вещества (примеси) в нея.

Действие на хомеопатичните препарати

Водата, която използват хомеопатите, би трябвало да е много по-чиста от най-чистата вода, която се използва в научните изследвания, за да не влияят или да „изтрият“ примесите паметта на водата. На практика обаче не съществува абсолютно чиста вода, най-малкото защото винаги има замърсявания, които се разтварят от стените на съдовете (било то стъклени или пластмасови).

Различните електромагнитни полета също биха могли изключително много да влияят върху структурата на водата и върху движението на водните молекули (заради това водата в микровълновата фурна се загрява). Човекът и всички предмети са потопени в океан от електромагнитни вълни с всевъзможни честоти. Как ли водата в хомеопатичните препарати успява да съхрани първоначалната си информация? Не стига това, ами много често хомеопатичните препарати се правят под формата на таблетки. При това по още по-мистериозен начин хомеопатичната вода запазва информацията, която носи, въпреки че се смесва с преобладаващо количество лактоза (вещество подобно на захарта), която незнаяно защо не повлиява по никакъв начин върху свойствата на препарата. Все едно да изсипем кафето си в захарницата и то все още да горчи както в началото.

Но да оставим настрана тези проблеми засега и да приемем, че по някакъв начин в шишенцето с хомеопатичната вода (т. нар. препарат) имаме запомнена информация от молекулите на веществото, което се е намирало в първоначалната тинктура. В момента, в който приемем дозата от препарата, той попада в едно невероятно трудно изпитание докато преминава през устата, и храносмилателната система. В продължение на десетки

минути водната структура (която уж представлява носителя на информацията в няколкото капки хомеопатична вода) трябва да оцелее в многократно по-голямо количество слюнка, стомашни сокове и най-различни видове други секрети. Ако по някаква случайност обаче тя успее да оцелее в тази невъзможна мисия водната структура попада в кръвта, един коктейл от най-различни вещества и клетки, където също е абсолютно невъзможно тя да просъществува дълго време (повече от части от секундата). Някой обаче би казал, че има вероятност през това време тя да попадне на подходящото място в тялото и да срещне съответните клетки. При това положение остава едно последно препятствие – как тази водна структура да пресъздаде всички химични и физични характеристики на оригиналното вещество (което отдавна го няма в този сценарий) и да успее да си взаимодейства със съответните строго специфични рецептори по клетъчната мембрана. Това е все едно да отпечатаме един ключ в пластелин и след това да се опитаме да напъхаме този въздушен ключ от пластелиновия отпечатък в бравата и да отключим вратата с него. Очевидно това е абсолютно невъзможно, както и цялостната идея, че водата на хомеопатичния препарат може да запамети някаква структура, която е достатъчно стабилна и може да пресъздаде свойствата на намиращите се първоначално в нея молекули. Но нека отново за момент си представим, че водата има това невероятно свойство да запомня за много дълго време информация за молекулите, които са попаднали в нея. Тогава картината става наистина изключително тревожна, понеже както знаем водата на нашата планета се е образувала преди много време и от тогава съществува постоянен кръговрат. През това време тя е преминала

Действие на хомеопатичните препарати

през какво ли не: канализации, тоалетни, химически заводи, уранови мини, пикантни ястия, трупове на животни и хора и т.н. Ако е толкова трудно да бъде унищожена паметта на водата, то очевидно хомеопатите няма откъде да вземат „девствена“ вода, без никакви „спомени“, а ще трябва да работят с наличната на планетата ни вода, която е изключително много „замърсена със спомени“ за техните цели. А какво би станало, съгласно хомеопатията, ако цялата тази „информация“ от водата в Световния океан се предаде в нашето тяло, ще оставим на фантазията на читателя.

Човекът, предложил хипотезата за паметта на водата, е френският имунолог Жак Бенвенисте (Jacques Benveniste). През 1988г. той изпраща за публикуване в престижното списание Нейчър (Nature) статия,⁴⁷ в която твърди, че един вид бели кръвни клетки (базофили) могат да се активират от изключително много разреден разтвор (10^{120} пъти) на определен вид антияло (анти-имуноглобулин Е). Редакторът на списанието се съгласява да публикува изследването само с уговорката, че то евентуално ще бъде повторено пред независим екип от изследователи.⁴⁸ Пет дни след публикуването на статията главният редактор на списанието Сър Джон Мадокс (Sir John Maddox), заедно с един химик (Walter Stewart) и един илюзионист (James Randi) пристигат в лабораторията на Жак Бенвенисте, за да наблюдават критично повторението на неговите експерименти. След една седмица работата заключението на наблюдаващите е, че „не може да се вярва на твърденията на д-р Давенас и съавтори“ (Davenas, е първият от авторите на въпросната статия) и те го посъветвали да изтегли статията си от списанието.⁴⁹ Д-р. Бенвенисте и другите съавтори

отказват да изтеглят статията, което се отразява много негативно върху неговата научна кариера и довежда до отличаването му с „анти-нобеловата“ награда по химия (Ig Nobel Prize). В последствие мнозина изследователи са се опитали безуспешно да повторят експериментите на д-р Бенвенисте или да направят подобни такива. През 1999г. илюзионистът Джеймс Ранди (James Randi) предлага на хомеопатите наградата от 1 милион долара, която той бил определил за всеки, който успешно му демонстрира паранормално явление. През 2002г. екип на предаването „Хоризонт“ на британската телевизия ББС (BBC Horizon) приема предизвикателството на Дж. Ранди и се свързва с професора по фармакология Маделин Енис (Madeleine Ennis), която също твърди, че е намерила научно потвърждение на хомеопатията. Отново обаче експериментите проведени пред независим екип от учени не възпроизвеждат публикуваните резултати и не се установява наличието на някаква памет във водата.⁵⁰

Като аргумент в подкрепа на хомеопатията понякога се привеждат и данни от сродни на нея Ню ейдж подходи, като например експериментите на японския изследовател Масару Емото (Masaru Emoto). Той твърди, че водата, реагира на думи (може и написани), образи, музика, молитви и дори мисли.⁸⁴ Това се дължало на различните вибрации (представляващи енергии), които се запомнят във водата и така тя става среда-носител на определени енергии.⁹⁰ И той, подобно на хомеопатите твърди, че водата може да се използва вместо лекарствата и хората да се изцеряват чрез нея.⁸⁵ За съжаление неговите измислици са получили широко разпространение, вероятно поради активната подкрепа от Ню ейдж и заради красивите снимки на снежинки (ледени кристали) в неговите

Действие на хомеопатичните препарати

книги. Без да се спираме подробно само ще споменем, че самият Емото не счита себе си за учен и не е признат като такъв, а е доктор по алтернативна медицина от „Отворен международен университет за алтернативна медицина” (Open International University for Alternative Medicine) в Индия.⁸⁶ За сериозните учени неговите заблуди са твърде глупави, за да бъдат коментирани, експериментите му не са публикувани в научни списания, не са били добре планирани и контролирани и не са повтаряни от други изследователи.⁸⁷ Това обаче не пречи на Емото да се превърне в Ню ейдж суперзвезда и да продава прескъпо бутилки със специална вода, на етикета на която са изписани различни думи и символи, докарващи магическо благословение в живота на този който я пие.⁸⁸ Самият той на въпроса какво представляват водните кристали отговаря: „Аз стигнах до разбирането, че тези кристали са духове”⁸⁹

Излишно е да споменаваме, че водата на Емото няма нищо общо със светената вода и начина, по който тя въздейства на хората. Според него действието на светената вода се дължи не на Святия Дух, а на вярата на човека, която се отразява от водата, т.е. предават се определени вибрации на водата и тя се зарежда с тях.⁹⁰ Друго интересно заключение на Емото е, че водата реагира много по-добре на молитвите в минало време, т.е. все едно вече те са се осъществили, отколкото на молитви в сегашно или бъдеще време.⁸⁴ В крайна сметка това се свежда до позитивното мислене – основна концепция в Ню ейдж движението.

III.4 Холистичен подход

Една от характерните особености на хомеопатията е нейният т. нар. холистичен подход. При този подход човекът се разглежда като едно цяло, съставено от тяло, разум и дух и съответно здравето се счита като следствие от баланса и взаимодействието между тях самите и това с околната среда. Поради това се приема, че определено въздействие може да има различен ефект върху различните хора и същевременно в различните хора може да се предизвикат едни и същи симптоми от разнообразни причини. Реакцията на организма зависи от неговото предразположение към дадени фактори и от средата, в която той се намира. Понеже човек попада постоянно в различни ситуации, той никога не е сигурен дали ще бъде здрав при новите обстоятелства. Холистичният модел претендира, че не само се стреми да помогне да сме добре в дадена обстановка, но и да бъдем добре „балансирани“ при промените, които може би ще настъпят в бъдеще. Също така се приема, че понякога определено заболяване е необходимо и дори желателно за дълготрайното ни здраве, като един от начините за ребалансиране при евентуална промяна на средата около нас.²³ Следователно здравето и болестта не са нещо противоположно,

но различни аспекти на едно и също цяло.²⁴ Съгласно холистичния модел се приема съществуването на „обща нишка, минаваща през разума, тялото и околната среда“²⁵ Същевременно се предполага, че „най-дълбоките причини при даден пациент могат да се разглеждат не само като реакция на нещо от околната среда, но като едва доловими, енергийни и информационни промени и че в потенциалта, хомеопатичните препарати снабдяват с едва доловими енергийни и информационни характеристики, които могат да помогнат в даден случай на няколко нива или в няколко области на тялото едновременно“.²⁶ От тоталната обвързаност между духа, разума, емоциите и тялото следва, че ако един от тези елементи е болен, то това ще се отрази и на останалите. Така например, ако имаме проблеми с физическите органи, то и разумът не може да е напълно здрав.⁴⁰ Всичко това налага използването на индивидуален подход при лечението на пациентите, т.е. за всеки пациент се назначава различен препарат в зависимост от неговото моментно състояние.

Както беше споменато, според хомеопатията здравето на човека е в пряка зависимост от това дали т.нар. жизнена сила е балансирана. Когато разбалансираната жизнена сила се опитва да възстанови хармонията в тялото, тя може да въздейства на три нива – физическо, умствено-емоционално и духовно. Затова за нейното балансиране (т. нар. лечение) трябва да се подбере подходящ препарат, който въздейства на всички засегнати нива, т.е. предизвиква в здрав човек всички физически, емоционални и духовни симптоми, които се наблюдават в болния човек.³ Действието на съответния препарат се дължи на извлечената от изходната субстанция космическа енергия (или т.нар. енергийни и информационни харак-

Холистичен подход

теристики, виж по-горе), която е многократно умножена при последователните етапи на разреждане и тръскане (т.нар. потенциониране). Следователно на практика хомеопатията работи с препарати, които би трябвало да са заредени с нещо, което може да въздейства не само върху тялото, но и върху разума, емоциите и дори върху човешкия дух.

Стремежът на хомеопатията да излекува и усъвършенства цялостно човека вероятно има връзка с една от официалните цели на масонството, а именно да се „изгради царство на любовта и истината чрез нравствено, умствено и физическо усъвършенстване на всяка отделна личност”.¹⁰³ Така описаният рай на Земята естествено никога няма да бъде изграден посредством човешко усъвършенстване, без участието на Бога, който е направил и Земята и човека, колкото и да се опитват масоните и хомеопатите.

Хомеопатичният подход за лечение идеално се напасва също така и в холистичната концепция на Ню ейдж, която се пропагандира не само в медицината, но и в много други области на живота. Целта е да се премахне всякаква форма на дуализъм и разграничение, включително да се премахне разликата между Творец и творение, човек и природа, дух и материя, обект и субект.⁹ Вселената е един жив организъм, хармонична мрежа от динамични взаимоотношения. Човекът е част от тази мрежа, той трябва да открие своето оптимално място и да се стреми да бъде в хармония с всички останали части.¹⁰ Съгласно Ню ейдж човекът също се разглежда като единно цяло съставено от тяло, разум и дух, което взаимодейства с обществото и с целия космос. Човекът е роден с божест-

вена искра, той е бог и може да създава своя собствена реалност, дори и да избира дали да бъде здрав или болен. Понятия като човешка личност, грях, спасение, святост, откровение и др. или не съществуват или придобиват съвсем друго значение. Грехът например не съществува, а има само несъвършено познание. Човек не се нуждае от спасение отвън, но трябва да преживее спасението вътре в себе си. Човешката личност се смесва и „разрежда“ във вселенския организъм при последователните прераждания. Човекът е един вид микрокосмос, който е част от макрокосмоса (вселената), като при това „частта“ (човека) е същата като „цялото“ (вселената). Дефектите в „частта“ се отразяват на „цялото“, но същевременно „частта“ е образ на „цялото“ и следователно за идеално изцерение на „частта“ трябва тя да се третира като част от „цялото“, т.е. холистично.

Поради споменатите по-горе особености на практикувания от хомеопатията холистичен подход, тя на практика може да се разглежда и като ново духовно учение, като нов път за постигане на съвършено здраве, мъдрост и душевен мир. Както пише един от известните български хомеопати:¹ „Моделът на идеално здраве, който предлага холистичният подход, изяснява състоянието на човека на всичките му нива на съществуване - физическо, умствено-емоционално и духовно. Той се изразява чрез: съвършено физическо здраве; освободеност от страсти и емоции, които пречат на яснотата на мисленето ни и като резултат постигане на душевен мир и спокойствие; освободеност от себичност в ума и на духовно ниво - смирение и вдъхновеност за безкористно служене на човечеството. В това съвършено състояние, човек е изпълнен със състрадание и безкористна любов и е оли-

Холистичен подход

цетворение на мъдростта... Истинското лечение е свързано с духовното израстване и разкриването на пълния творчески потенциал на индивида, използван за благо на всички... Задачата на холистичния лекар е не само да прилага медикаменти и операции, а да помогне на пациента да разбере и да премахне пречките стоящи на пътя на неговото себеосъщесвяване в живота.”

Някой би казал, че християнското разбиране за човека и за лечението на болестите е като че ли също холистично и подобно на хомеопатията. Според християнството човек се състои от дух, душа и тяло (1 Солунци 5:23). Причините за болестите могат да са различни, но много често по същество те са духовни. В този случай, за да изчезне болестта, трябва да се премахне духовната първопричина, която най-често е грях.³¹ Очистването на греха става посредством кръвта на Господ Исус Христос, при наличие на вяра и искрено покаяние. В следствие на вярата, покаянието и освещението цялата човешка личност се обновява, включително и тялото. Следователно истинското цялостно (холистично) изцеление на човека е възможно само чрез Господ Исус Христос, Който понесе нашите грехове на кръста и чрез Когото ние имаме надежда за вечен живот.

Очевидно обаче има голяма разлика между холистичното третиране на човека при хомеопатията, другите медицински практики на Ню ейдж и съвършеното изцеление на човешката личност съгласно библейското учение. Понятия като жизнена сила или жизнена енергия не съществуват в християнството. Християните имат привилегията да общуват с Твореца на вселената, Който е създал духа в човеците, а хомеопатите разчитат на

сляпото действие на безличната космична сила. Според християнството от първостепенна важност за човека е състоянието на неговия дух (1Коринтяни 5:5), а тялото, интелекта и емоциите в значителна степен се пренебрегват. Основната цел на хомеопатията пък е развиването на физическото, умственото-емоционалното и духовното състояние на човека и постигането на съвършен баланс между тях. Според библейското учение обаче много често духовното извисяване е свързано с подтискане на телесните нужди и обратното - прекалените грижи за плътта водят до духовно безсилие. При холистичния модел здравето е пряко зависимо от хармоничното взаимодействие с околната среда. Християнското разбиране за здравето не изключва действието на факторите на средата, но при него от първостепенна важност не е хармонията с природата, обществото и с всичко около нас, а вярата, отдалечаването от греха и пълноценното общение с Всемогъщия Бог. Според хомеопатията здравето и болестта не са противоположни, а се допълват с цел достигане на устойчиво здраве. Християнският Бог пък е съвършен по природа и може да ни дари съвършено физическо здраве във всяка ситуация, без да се налага да ни разболява. Според хомеопатията ние можем чрез препарати да въздействаме върху жизнената сила и така върху цялото човешко същество (дух, душа и тяло), докато според християнството чрез никакви препарати и упражнения ние не можем да влияем пряко върху човешкия дух. Духовните неща се повлияват само от духовни въздействия. Ако въздействието на хомеопатичните препарати е духовно и няма нищо общо с Бога от Библията, то тогава очевидно то е с демоничен произход. Това въздействие може да се дължи единствено на работата на нечистите сили в живота на пациента, докато освещението на християните и тяхното духовно извисяване се дължат

Холистичен подход

изцяло на действието на Святия Дух в живота им. Ако разсъждаваме за хомеопатията в термините на жизнена енергия, то следва, че хомеопатичният препарат трябва да съдържа и въздейства чрез енергия под някаква форма, което пък съвсем ни отдалечава от християнското разбиране за човека и ни доближава до множеството окултни и Ню ейдж учения и медицински практики. Според хомеопатията всички симптоми на болести (като например главоболие, болки в гърлото, обриви, сърбежи, кръвотечение и т.н.) са прояви на разстроена жизнена сила в дадената ситуация и те трябва да се лекуват холистично чрез въздействие върху нея. Според християнството не всички болести имат духовно измерение, но могат да се дължат например просто на немарливо отношение към собственото ни тяло, неспазване на елементарна хигиена и др.

Накратко, под холистично лечение в хомеопатията се разбира въздействието върху човека чрез даден препарат на духовно, умствено-емоционално и физическо ниво. Според християнството единствено Бог може да изцери съвършено духа, душата и тялото ни чрез вяра в Исус Христос. Хомеопатията „лекува“ цялостно човека като действа върху т.нар. жизнена сила посредством препарати съдържащи подобна сила или енергия. Християнството разчита на Божията любов и милост и се стреми към Божествена намеса за цялостното изцеление на човешката личност. Хомеопатията е едно от многото учения, които предлагат нови начини за цялостното усъвършенстване и благоденствие на човека, но ние знаем, че единствено Исус Христос е „пътят, истината и животът“ за спасението на всяко човешко същество (Йоан 14:6) и само чрез него можем да имаме душевен мир и физическо здраве.

IV. Хомеопатията и медицината

Когато не могат да дадат рационално обяснение на това как действат хомеопатичните препарати, след като в тях практически няма нито една активна молекула, много хомеопати прибягват до друг подход. Те казват: ние не знаем защо нашите препарати лекуват, но практически е доказано, че те лекуват. Това естествено също не отговаря на истината. В най-добрия случай (ако нямаме окултно въздействие) хомеопатичните препарати лекуват толкова, колкото и обикновенната вода.

Безуспешните опити да се намери и потвърди някакво медицинско свидетелство за действието на хомеопатията датират още от нейното създаване. Едно от първите широкомащабни изследвания на ефективността на хомеопатичното „лечение“ е направено в родината на хомеопатията, по времето на нацистка Германия. Този факт е особено показателен, като се има в предвид, че по това време Германия практически се е управлявала от посветени окултисти, начело със самия Хитлер и някои от неговите най-доверени съратници като заместник фюрерът Рудолф Хес, шефът на СС Хайнрих Химлер и др.¹⁰⁶⁻¹⁰⁸ През 1936 г. в Берлин се провежда международният хомеопатичен конгрес, по време на който лично

Рудолф Хес обявява намерението на държавната здравна организация да започне проучване и доказване на ползата от хомеопатията и готовността на държавата да отдели стотици милиони долари в случай на успех. През 1939 г. този мега-проект приключва катастрофално за поддръжниците на хомеопатията. Резултатите от това проучване остават в тайна до 1995г, когато излиза доклад на един от участниците в него, лекар-хомеопат Фриц Донер (Fritz Donner).^{109,110} По това време той е бил завеждащ на хомеопатичното отделение на известна берлинска болница и редактор на хомеопатично списание. Донер лично се е заел да установи действието на някои хомеопатични препарати върху пациенти и да ги сравнява с резултатите от третирането с плацебо. Като резултат от тези изследвания той установява ненадеждността на хомеопатичните „доказвания“ за много препарати и абсурдността на безкрайните разреждания на препаратите. Донер публикува няколко критични статии, които обаче се подминават без особено внимание от мнозинството хомеопати, а неговият доклад остава в неизвестност за дълго време. Но Донер не бил единственият хомеопат, осъзнал несъстоятелността на хомеопатията. Неговия колега Пол Мартини (Paul Martini) е бил достигнал до същото заключение относно т. нар. „доказвания“ на действието на хомеопатичните препарати. Друг негов колега, Ханс Рабе (Hans Rabe), председател на централното сдружение на хомеопатичните лекари в Германия, директно е споделил с Донер, че хомеопатията е просто прикрита психотерапия и всичкото самохвалство на хомеопатите не трябва да се възприема буквално.¹⁰⁹

Понастоящем има многобройни други научни изследвания, които показват, че хомеопатичните препара-

ти не се различават по своето действие от т.нар. плацебо. Това са препарати, които нямат никакво особено физиологично действие и които се дават на пациентите, за да ги заблудят, че получават истинско медицинско лечение. Те се използват широко в медицината при изследвания на нови лекарства. Причината е, че много често се наблюдава подобрене в състоянието на пациенти, които са третирани с такива имитации на лекарства (плацебо). Този ефект се нарича плацебо ефект и обикновено се обяснява с някакви недобре проучени мозъчни и психологически механизми на действие. Има много публикации които сравняват резултатите от изследвания с плацебо препарати и хомеопатични препарати. При повечето от тях, когато се вземе предвид методологията на изследването и големината на статистическото отклонение, се получава, че ефектът от хомеопатичните препарати е сравним с плацебо ефекта⁵¹. Ето какво например заключават авторите на една от последните обобщаващи публикации в престижното медицинско списание Лансет (Lancet), след като са анализирали резултатите от 110 хомеопатични и 110 медицински изследвания: „Има отклонения в плацебо-контролираните експерименти и при хомеопатията и при конвенционалната медицина. Като се взеха под внимание тези отклонения при анализа, имаше слаби доказателства за специфичен ефект на хомеопатичните препарати, но силни доказателства за специфични ефекти на конвенционалните (общоприетите) лечения. Този резултат е в съответствие с представата, че клиничните ефекти от хомеопатията са плацебо ефекти.”⁵²

Освен че хомеопатията разчита до голяма степен на плацебо ефекта, тя има и много други различия с общо-

приетата медицина. При хомеопатията няма стандартни начини за лечение на определена болест, няма стандартни предписания за пациентите относно начин за приемане на препаратите, дозировката, спазване на диета и т.н. Освен това при диагностиката не се използват лабораторни (патологични) изследвания, но за сметка на това понякога се използват окултни методи като махало, тълкуване на сънища, връщане в минали животи и др.⁵³ Хомеопатичните препарати, за разлика от медицинските лекарства, обикновено имат една и съща дозировка за всички възрастови групи и според самите хомеопати нямат срок на годност (често обаче се изписва срок на годност, за да се спазят определени законови изисквания). Като правило различните лекари изписват различни препарати за една и съща болест и често препоръчват да се прекрати приемането на всякакъв вид стандартни лекарства.

Въпреки широката рекламна кампания на хомеопатията и на различни други алтернативни медицински подходи по целия свят, все още мнозинството от медицинските специалисти не се поддават на подобен род влияние. С нарастването на популярността на алтернативната медицина, в частност на хомеопатията, се засилва и натискът от професионалистите върху правителствените организации, които финансират или одобряват хомеопатията, да престанат да харчат парите на данъкоплатците за нещо, за което е категорично доказано, че няма ефект. Например във Великобритания, където рекламно лице на хомеопатията е самата английска кралица, през 2006 г. имаше призив към Националната Здравна Служба (НЗС) да се преустановят рекла-

Хомеопатията и медицината

мирането в официални документи на хомеопатията и плащането от държавата за хомеопатично лечение и за други видове алтернативна медицина, „за да е сигурно че пациентите не получават заблуждаваща информация относно ефективността на алтернативната медицина”.⁵⁴ В групата на подписалите се са някои от най-изявените представители на британската медицината, включително президента на Академията по медицина и един нобелов лауреат по медицина. По този повод професорът по хирургия Майкъл Бом (Michael Baum) от Лондонския университетски колеж (University College London), който е инициатор на горния призив, казва: „Това ме плаши. Хомеопатията е спрямо медицината така, както е астрологията спрямо астрономията: тя е магьосничество – тотално смахната, тотално компроментирана, и в същото време тя е достъпна чрез НЗС. Макар че хомеопатичните лекарства не са токсични, тяхното използване като алтернатива на конвенционалната медицина може всъщност да предизвика сериозна вреда.”

През 2010 г. комисията по наука и технологии към долната камара на английския парламент публикува доклад, в който подробно разкритикува хомеопатията и прави редица препоръки към правителството. Основните заключения в доклада са, че „систематичните обобщения (ревьюта) и мета анализите категорично демонстрират, че хомеопатичните продукти не са по-добри от плацебо” и че „правителството трябва да спре финансирането на хомеопатията чрез НЗС”.⁵⁵ През същата година по време на годишната конференция на Британската медицинска асоциация лекарите гласуват предложение, че трябва хомеопатичните препарати ясно да се обознача-

чат като нямащи никакав доказуем клиничен ефект и трябва да се продават в аптеките само ако на тях ясно е написано „плацебо“.⁵⁶

През 2005 г., след продължило пет години изследване, швейцарското правителство решава, че хомеопатичното лечение не трябва да се покрива от здравната застраховка. Причините са, че не са изпълнени критериите за ефикасност (научно доказан ефект различен от плацебо ефекта) и ефективност (рентабилност). Обаче след референдум през 2009 г. се решава в периода 2012-2017 г. отново да се даде шанс на хомеопатията да се докаже.⁵⁷

През юни 2009 г. група учени и медици от Великобритания и Африка в писмо до Световната Здравна Организация (СЗО) настояват тя „да осъди рекламирането на хомеопатията за лекуване на туберкулоза, детска диария, грип, малария и СПИН“. По този повод професор Ник Бийчинг (Nick Beeching) от Кралската университетска болница в Ливърпул казва: „Няма никакво обективно доказателство, че хомеопатията има какъвто и да било ефект върху тези заболявания“.⁵⁸ Доктор Джак Килън (Jack Killen), заместник директор на Националния център за допълнителна и алтернативна медицина в Съединените щати (център известен с либералното си отношение към алтернативната медицина) също твърди, че хомеопатията „е отвъд настоящето разбиране на химията и физиката“ и че „доколкото знам няма никакво състояние, при което да е доказано, че хомеопатията е ефективно лечение“.⁵⁹

През Март 2015 г. беше публикувано и отрицателното становище на австралийско правителство относно хомеопатията, подготвено от тамошния национален съвет за

Хомеопатията и медицината

здраве и медицински изследвания (NHMRC).¹¹¹⁻¹¹³ В него се заключава следното:

Въз основа на оценката на доказателствата за ефективността на хомеопатията, NHMRC заключава, че не съществуват здравословни състояния, за които има надеждно доказателство за ефективността на хомеопатията.

Хомеопатията не трябва да се използва за третиране на здравословни състояния, които са хронични, сериозни или които биха могли да станат сериозни. Хората, които избират хомеопатията, може да рискуват здравето си, ако откажат или забавят лечението, за които има солидни доказателства за безопасност и ефективност. Хората, които обмислят дали да използват хомеопатия, първо трябва да се посъветват с регистриран медицински персонал. Тези, които използват хомеопатия, трябва да уведомят личния си лекар и трябва да продължат да приемат всякакви други предписани лечения.

На много от критиките хомеопатите отвръщат, че има конспирация или кампания срещу хомеопатията, контролираща се от големите фармацевтични компании, които не искат да лекуват хората, а да правят пари от техните болести. Нека обаче да погледнем ситуацията и от друга гледна точка. Дали пък някой друг, включително и компаниите произвеждащи хомеопатични препарати, няма изгода да заблуждава и да продава псевдолечение и скъпа вода в малки шишенца? Кой печели от скъпите консултации, от продажбата на препарати и от въвличането на хората в окултни идеологии и практики?

V. Хомеопатия и здраве

Едно от основните рекламни послания на хомеопатията е, че тя не вреди, както „лошата“ традиционна медицина. Наистина ли обаче това е така? Както вече стана ясно, хомеопатичните препарати са или вода с малко спирт (играещ ролята на консервант), или таблетки от захар (лактоза) и като такива наистина не са вредни. Може спокойно да изпиете няколко шишенца с препарати, когато сте ожаднели и нямате под ръка малко обикновена вода. Проблемът е обаче, когато с такива препарати се опитате да третирате сериозни болести, особено такива изискващи бърза намеса. Тогава може да се получат сериозни усложнения, които биха могли да имат и фатален резултат. Ще илюстрираме това с няколко случая, документиращи в различни медии, които представляват само върха на айсберга.

Лондон, 2003 година, Общото Медицинско Събрание (General Medical Council) във Великобритания решава да отнеме за три месеца правата на лекаря-хомеопат Мишел Лангдон (Michelle Langdon), която вместо да предприеме сериозно лечение на стомашната инфекция на 11 месечното бебе Кира, решава да го третира с хомеопатично лечение. Според лекарката симптомите са породени от

„геопатогенните стресови линии”, върху които е построен домът им и тя му предписва хомеопатичен препарат от фосфор. Интересно е също така, че лекарката избрала препаратата с помощта на кристал закачен на верижка, който тя поклащала над книга с препарати. По-късно същия ден Кира е приета по спешност в Университетската болница с диагноза гастроентерит. На друг пациент на същата лекарка, Кристофър Лимониус (Christopher Lemonius) също е предписан хомеопатичен препарат за болното му гърло. По-късно той посещава болница и се оказва, че има инфекция на гърлото и абсес.⁶⁰

През 2007 г, отново във Великобритания е забранено на др. Мариса Виегас (Marisa Viegas) да практикува за една година поради „неподходящо”, „непрофесионално” и „безотговорно” поведение. Въпросната лекарка е работила в частна лондонска клиника, където са обещавали на пациентите цялостно (холистично) лечение чрез акупунктура, хомеопатия и хипноза. През 2004 г. нейната пациентка Виктория Уеймоут (Victoria Waymouth), която в момента се намирала във Франция, се почувствала много зле. След като др. Виегас я консултирала по телефона, тя я посъветвала да спре да приема лекарствата, които и били предписани от изтъкнат лондонски професор по сърдечна медицина. След няколко дни Виктория е приета във френска болница, но умира от „остра сърдечна недостатъчност поради прекъсване на лечението”.⁶¹

През 1992г. е отнет лицензът на хомеопата Улорън Мецлер (Warren F. Metzler) с обвинения за грубо нехайство, нееднократно нехайство и неподдържане на документация. Причината е в неподходящото лечение на четири пациента със сериозни заболявания, единият

Хомеопатия и здраве

от които е починал. В хода на разследването при Мецлер отива пациент под прикритие, който се оплакал от кръвотечение от ануса. След кратък преглед той му назначил прахообразен хомеопатичен препарат от стрити черупки от стриди, без дори да му назначи лабораторни изследвания.⁹⁹

На 25 август 2005г. в следствие на усложнения от метастазен рак на правото черво в Австралия умира Пенелопе Дингъл (Penelope Dingle). За пръв път тя забелязва кръвотечение от ануса си през 2001г. Нейната лекарка-хомеопат Франсин Скрейн (Francine Scrayen) я уверила, че може да бъде излекувана само чрез хомеопатия, но при условие, че се откаже от всички останали видове лечение. Състоянието на Пенелопе обаче бързо се влошило и 1 година по-късно тя потърсила медицинска помощ. През октомври 2003 г. се предприема животоспасяваща операция, в следствие на което състоянието ѝ значително се подобрява. За съжаление вече е имало метастази в други органи и Пенелопе умира 2 години по-късно от получените усложнения. По настояване на нейната сестра се предприема съдебно разследване срещу лекуващата хомеопатка и срещу съпруга на Пенелопе, Питър Дингъл (Peter Dingle). Той е известен автор на книги за здравословен начин на живот и през цялото време е подстрекавал съпругата си да се доверява само и единствено на хомеопатията. Преди да почине Пенелопе споделила, че са имали уговорка с лекуващата лекарка-хомеопат и със съпруга си, след като всичко приключи успешно те да напишат книга за нейния случай и така да станат известни. За съжаление обаче тя се оказва жертвата, а нейният съпруг веднага след смъртта ѝ се оженва повторно за лекарка-хомеопат.¹⁰⁰

Както беше споменато хомеопатията широко се рекламира за предпазване от малария, която е често срещана в Африка, и от която годишно умират милиони души. Много хора, които са се доверили на хомеопатията, са намерили смъртта си. Например Яница Подгоражек (Janeza PodgorÅjek) от Словения преди едно свое пътуване до Африка, е посъветван от своята лекарка-хомеопат Дража Ерцен (Darja ErÅzen) да се предпази от малария посредством хомеопатичен препарат. След като Яница се връща болен от малария, неговата лекарка продължава да го третира с хомеопатия и той умира. Лицензът на лекарката е отнет, наложена ѝ е осем месечна условна присъда и две годишна пробация.⁶²

В медицинска статия от 1996 г. са описани случаите на пет шведски туристи, които са разчитали на хомеопатията да ги предпази от малария, но всички те се връщат от Африка болни от малария.⁶³ През 2006 г. репортер под прикритие от групата „Усещане за наука“ (Sense about Science) се обръща за съвет към десет лекари-хомеопати преди да отиде в държава изобилстваща от малария. Всички те му препоръчват хомеопатични продукти и нито един не му предлага дори да се консултира с личния си лекар.⁶⁴

През 2002 г. в Сидни, Австралия мъчително умира от сепсис (бактериална инфекция) 9 месечната Глория Томас (Gloria Thomas), след като в продължение на 5 месеца е страдала тежко от кожна екзема. Нейният баща, практикуващ хомеопат и преподавател по хомеопатия, се е опитвал безуспешно да я лекува с хомеопатични препарати. В последствие бащата е осъден на шест години затвор, а майката - на четири години. Интересна

Хомеопатия и здраве

подробност в случая е, че докато кожната екзема на бебето Глория е лекувана с хомеопатия, майката е имала проблеми с камъни в жлъчката и е използвала стандартно лечение.⁶⁵

През 1998 г. полицията в Лас Вегас обвинява майката на 16 годишната Кейти Рос (Katie Ross), че е пренебрегнала дъщеря си и едва не е предизвикала смъртта ѝ, като случая стига и до специализирания семеен съд. Причината е решението на майката да използва хомеопатия за лекуване на колита на дъщеря си, което предизвиква перфориране на дебелото черво и хирургическо отстраняване на част от него.⁶⁶

През май 1999 г. във Великобритания от лечима болест (нарушен метаболизъм), умира шест месечното бебе Камерън. Родителите му, единият от които е практикуващ хомеопат, отказват да го лекуват по традиционния начин и дори не го завеждат на лекар.⁶⁷

На 9 Юли 2001 г. умира от астматичен пристъп 55 годишната Жаклин Алдерслайд (Jacqueline Alderslade), след като хомеопат я е посъветвал да се откаже от лекарствата за нейната астма и да използва хомеопатия.⁶⁸

В статията от 2007 професор Бом (Michael Baum) споделя следното: „Още по-тъжна е историята на един от моите пациенти – много красива млада жена с рак на гърдата, която продължава да ме посещава въпреки, че не приема никой от моите съвети. Тя би могла лесно да бъде излекувана, но отказа хирургическа намеса и конвенционални лекарства в полза на „фокус-бокус“ хомеопатични препарати. Нейният тумор става все по-голям и се е показал над кожата – сега има язва там където преди

« Христос или хомеопатия »

имаше една малка бучка. Тя я маже с мед и Бог знае още какво и си мисли, че се подобрява.⁸²

С гореизброените случаи списъкът на жертвите на хомеопатията не свършва. В интернет може да се открие много допълнителна информация.^{69,70} Кратко прегледане на форумите за здраве и хомеопатия в мрежата може да ви разкрие истинската картина. Наред с положителните изказвания може да се прочетат и многобройни случаи на хора, много често деца, които са получили сериозни усложнения, след като са били третирани неуспешно с хомеопатия. Митът за безвредната хомеопатия трябва да бъде развенчан. Хомеопатичните препарати съдържат физически и химически безвредни „съставки“, но хомеопатията може да убива.

В заключение ще приведем и показателното изказване на професор Брайън Мортън, председател на Съвета по обща практика към медицинска асоциация на Австралия, АМА, относно хомеопатията:¹¹³ „Хората могат погрешно да си губят времето и да застрашат здравето си чрез използване на лекове, за които си мислят, че ще проработят, въпреки, че те не са базирани на никакви доказателства. Това обаче е загуба на пари и е заплаха за здравето на индивида. Ние трябва да премахнем от рафтовете на аптеките тези препарати, които се продават без каквото и да било доказателство за тяхното действие и разхищават толкова много пари.“

VI. Свидетелства на бивши хомеопати

Следващото свидетелство на един отказал се хомеопат разкрива култоподобната страна на хомеопатията. По време на своето обучение Уенди е насърчавана постоянно от своите учители да се откаже от критичното си мислене и да възприеме една от основните концепции на Ню ейдж, а именно за липсата на външен авторитет и обективна истина (понеже бог е в хората). Ето част от нейния разказ:

“ Това е като да живееш в различна култура... Хомеопатите живеят в същото пространство както теб, но се намират в различен свят, и те го знаят. За да се излезе от този свят трябва цялостно преразглеждане на основните положения, на мисловните системи и на начина на мислене. Много е трудно да се направи. Аз мисля, че се опитвах да споделя това от дълго време. Колкото повече нараства бройката [на хомеопатите] толкова по-лесно е за хората да живеят в този свят с други подобни на тях.

Аз мисля, че след около 3-4 месеца започнах да се въвличам в неща, в които не бих вярвала първоначално. Никога не съм се забърквала с душа или с жизнена

сила, но за 6 месеца аз загубих способността си да ги поставям под съмнение. Веднъж поставих под съмнение хомеопатичната профилактика и не получих задоволителен отговор. В хомеопатията се счита за „осъждение“, ако се каже, че някой прави нещо грешно или да се каже, че дадена идея е безполезна, поради което всеки може да прави каквото си поиска. Например би било осъждение, ако твърдиш, че профилактиката няма никакво потвърждение в Ханеман, или че нефтохимическата миазма (специфично разстройство на жизнената сила, първопричината за много от хроничните и наследствените болести според Ханеман, бел. авт.) е само част от нечие въображение. Запомнете - лекторът ни обръщаше внимание - вие не можете да критикувате или да поставяте под съмнение как хората действат или какво правят. Ако те кажат, че това е добре за тях – всичко е наред. И така имате група от хора, всички работейки по различен начин, единствено около идеите, които имат в главата си. И тъй като ние казваме „каквото и да е добре за теб“ никога никога не осъжда техните резултати. Ако те кажат, че това е добре за тях, кой си ти да го поставяш под въпрос. Моята способност да критикувам беше подтисната в рамките на първата година. Не от някой друг, но поради факта, че това би се считало осъдително в това общество. Това е все едно лявата част на мозъка ми е била изключена дълго време.

Вярата в себе си, че твоята първа глупава идея е най-добрата, е това което става всъщност. Понеже ти виждаш само добрите резултати (така както част от американските философи на Ню ейдж наблягат на позитивното) има липса на разсъдителност и проникновение. Това не е просто естествения стремеж към успех, който всички

Свидетелства на бивши хомеопати

имаме, а е [нещо] особено повлияно от философията на позитивното мислене.

Аз я считам [хомеопатията] като форма на интелектуално маструбиране, понеже няма никакво отношение към реалността; и хората сега плащат по 40 лири на час на техния хомеопат за това... Те не са обучени за съветници, те практикуват аматьорска психология основана на четене на малко от Джоузеф Кембъл (Joseph Campbell), Юнг или Луис Хей (Louise Hay) или на който и да било друг, на мода тази седмица. Още веднъж, каквато и да е първата идея в главите им, това е което [започва да] се лекува с препарат.

Както споменах, сега аз считам хомеопатията за болест. Считам, че тя е форма на лудост. Чувствам се повлияна от страничните ѝ ефекти. Чувствам се така все едно съм загубила едно десетилетие. Някакси аз бях затворена в един свят, който не беше моя и ми беше много неприятно. Трябваше да положа много усилия, за да се избавя от култовото мислене и аз все още съм в този процес.¹⁰¹

Следващото свидетелство е на християнката от Словакия Емилия Влъкова (Emília Vlcková), която въпреки християнския си мироглед е била хваната в мрежите на хомеопатията. След известно време тя се осъзнава и открива противоречието между своята християнска вяра и окултните практики на хомеопатията.

Аз съм педиатър и имам четири деца на възраст 14, 12, 9 и 6 години. От 1995 до 2000 завърших обучението си по хомеопатия... Понеже в този период бях предимно в отпуск по майчинство, аз използвах хомеопатични препарати предимно да лекувам моите деца и децата

на моите приятели. Бях много ентуасиизирана относно това лечение. Смятах, че им давам безобидни хапчета направени от билки... Лекувах децата си от инфекции на горните дихателни пътища. Излекувах моята дъщеря, която имаше бронхит, след като антибиотиците нямаха ефект. Аз имах брадавица и след като използвах моето хомеопатично лекарство тя изчезна на следващия ден. Понякога хомеопатичните лекарства, които изписвах на моите приятели нямаха ефект, но аз си го обяснявах с моето невежество. Въпреки всичко, по-късно моите деца започнаха да имат различни проблеми със здравето, които аз въобще не можех да обясня. Проблемите не бяха физически, а по-скоро психологически... Нашият свещеник ми обясни, че този метод на лечение се подкрепя от Ню ейдж, но аз упорито защитавах хомеопатията. Той накрая ми каза да продължавам да търся, и така аз отидох на допълнителни обучения... В мен обаче имаше голям смут. Не знаех какъв е истинския източник на тези лекарства. Прочетох всичката налична литература за хомеопатията и питах различни хора за тяхното мнение, но никой не ми даде какъвто и да е задоволителен отговор... моята съвест ми казваше „не изчерявай“ и поради това аз отказвах да лекувам непознати.

Един мой приятел ми сподели за един алкохолик, който го намерили да лежи на земята през една зимна вечер. Те са го завели в къщи и се молили с молитвата за освобождение от демона на алкохолизма. След един месец те установили, че той е престанал да пие и е започнал подготовка за причастие... Дадох ми книгата „Алтернативната медицина в светлината на Библията“... Авторката често свързваше алтернативната медицина – където тя включваше и хомеопатията – с окултизма.

Аз бях сграпчена от ужас, защото си мислех, че аз също може би имам нещо общо с него. В къщи аз коленичих пред кръста и се молах: „Исусе, премахни този дух на окултизъм и магия.” Освен това аз се молах и за дарбите на Святия Дух. Тази молитва излезе от моето съкрушено сърце. След много време аз разбрах колко много тя беше променила ориентацията на моя живот.

На последното обучение аз си купих два уреда и бях убедена, че ще посветя времето си на хомеопатията и че ще ги използвам. Можеше да се изследва пациента и да се намери подходящото хомеопатично лекарство чрез измервателен уред използващ EAV метода (електроакупунктура, бел авт.)... Благодарение на такъв уред хомеопатичното лекарство може да се направи от чиста вода... Достатъчно е хомеопата да притежава диагностичен хомеопатичен препарат. Тогава инструмента ще даде на пациента произведените хомеопатични капки, т.е. чиста вода, в която е била предадена информацията съдържаща се в хомеопатичното лекарство. Този инструмент измерваше също енергията в определени акупунктурни точки... Когато го купих не мислех за начина, по който работи. След като се молах с молитва за изгонване на нечисти сили от себе си (self-exorcism) аз осъзнах: инструментът правеше лекарство от чиста вода. Това е магия! Аз проверих в какви единици уреда измерва енергията в акупунктурните точки. Нямаше никакви единици на скалата. Тогава осъзнах, че този инструмент даваше само два прости отговора (също както махалото): той казваше „ДА“, когато светваше между точките 80 и 90, или „НЕ“, когато светваше между точките 50 и 60. Аз бях шокирана понеже осъзнах, че това беше нещо окултно... Другият уред – джобният дневник Psion – изглеждаше като голям

мобилен телефон. Името на хомеопатичното лекарство и на пациента могат да се напишат на екрана му. Чрез натискане на MODE хомеопатът изпраща информацията (т.е. хомеопатичното лекарство) директно в организма на пациента. Тази информация може също така да се изпрати и от разстояние, ако хомеопатът знае рожденната дата на пациента. Невероятно! Това беше, което вярвах!

След като се молих аз разбрах: няма нищо в това устройство и то работи. Това трябва да е магия! Това трябва да е нещо окултно! По-късно аз се ядосах поради многото пари, които бях прахосала за двата уреда и се обадох в чужбина. Исках да върна този уред и да си взема обратно парите. Говорех с един хомеопат (жена). Тя ме попита защо искам да го върна. Аз и отговорих, че съм открила, че той работи посредством бяла магия и не искам да продължавам да го използвам. Нейният отговор беше учудващо тъжен: “А вие за какво си мислехте, че става дума?” Аз бях поразена. Хомеопатите са знаели, че става въпрос за магия, но на обучението никой не го спомена!

Както споменах, моите деца започнаха да имат проблеми. Моята най-голяма дъщеря (тя беше на 9 години, когато използваше хомеопатични препарати) сънуваше кошмари през нощта, които я будеха и я плашеха. Мислех за различни причини, но никога не съм предполагала, че причината може да се корени в хомеопатичните лекарства. Най-лошият момент беше, когато тя е видяла насън дявола. Дяволът е искал тя да му каже „ДА“; и тогава тя видяла друг демон, който искал да ѝ отреже ръцете и краката. Моята дъщеря и аз се молехме с молитвата за освобождаване от духа на хомеопатията. Нейните сънища не се повториха, но нейният страх от заспиването продължи дълго време.

Свидетелства на бивши хомеопати

Моята втора дъщеря не можеше да диша през ноца и ставаше все по-зле. Тя нямаше никаква настинка, никаква хрема, никакви алергии. Нейното състояние беше ужасно – тя не можеше да диша. Тя непрекъснато се опитваше да си духа носа. Тя се побърка. Риташе с краката си по леглото и събуждаше брат си и сестрите си. Един път аз си казах: опитай се да се молиш! Когато тя беше в това състояние, сложих ръката си върху нея и се молих с молитвата за освобождение от духа на хомеопатията. За мое голямо учудване тя заспа. През следващите ноци тя също спа без проблеми.

Синът ми (на три години по това време) изпадаше в ужасни и непонятни състояния на агресия, когато отказвах да му дам нещо сладко преди закуска или обяд. Той буташе разни неща от рафтовете и след това започна да изхвърля всичко от гардероба. Всички методи за възпитание бяха напразни. Веднъж си казах на себе си: опитай се да се молиш. След молитвата той се успокои и хапна малко. И днес той все още обича сладкиши, но сега е способен да се откаже от бонбон, ако се налага. Понякога се сърди, но се подчинява. “

Не съм се молила с молитвата за освобождение над моята най-малка дъщеря. Тя беше на 6 месеца, когато спрях да използвам хомеопатични лекарства. Бях ѝ дала доста разредени хомеопатични препарати и дори не бях използвала върху нея основните хомеопатични препарати.

Имаше още един въпрос: какво следва? Духовните упражнения за вътрешно изцерение ми помогнаха много. Аз разбрах в какво състояние съм се намирала. Усилено изучавах писанията. Изгорих всичките си хомеопатични книги – укрепена от стиха: „Също и мнозина от тези, които правеха магии, донасяха книгите си и ги изгаряха пред всички” (Деяния 19:19). Обаче не знаех какво да правя с уредите. Отне ми около 7 месеца да разбера, че трябва тях също да ги унищожа. Съпругът ми и аз ги разглобихме и ги изгорихме. И моето сърце беше изпълнено с мир.¹⁰²

VII. Хомеопатия и окултизъм

На много места,⁷¹ включително и в различни части на настоящия материал, са отбелязани окултния произход и тясната връзка на хомеопатията с различни окултни и магьоснически учения и практики. Изглежда това е известно и на самите окултисти. Ето какво пише за хомеопатията в „Нова енциклопедия на окулта“⁷²: „Хомеопатията е била много повлияна от окултните традиции в няколко момента от нейната история... нейните окултни връзки изглежда са до голяма степен непознати в магьосническото общество.“ Мнозина хомеопати също са наясно с тази окултна връзка. В увода на една книга за хомеопатия⁷³ откровено е написано: „Хомеопатичните лечения, ако са правилно предписани, действат като магия.“ И сякаш в потвърждение на това някои хомеопати дори използват типични магьоснически техники за „лечение“. Например съществуват т.нар. книжни лекарства, при които пациентът поставя листче с написано върху него името на хомеопатичния препарат под чаша вода и след това я изпива.⁵³ Тази практика, освен че няма никакво разумно обяснение, удивително напомня на муските от написан на листче текст (най-често на арабски), които се „предписват“ от много магьосници.

Често хомеопатите дори не се опитват да прикриват връзката с окултизма и открито използват в своята практика различни окултни методи. Доста разпространено сред тях е използването на един от най-древните инструменти за гадаене – махалото.⁷⁴ Чрез него се поставя диагноза, избира се подходящият препарат и оптималната потенция. Излишно е да обясняваме, че това е сто процентова окултна практика използвана от много магьосници, гадатели, екстрасенси, радиестезисти и др., при която се влиза в контакт с нечистите сили и се получава отговор на различни въпроси чрез определени движения на махалото (може и посредством багети или някакво друго приспособление), много често върху върхо някакъв списък, схема или диаграма.

Вместо махало някои хомеопати използват други помощи средства, като например апарати за т. нар. електродиагностика, която също така се нарича електроакопунктура, електродермално сканиране, меридианен енергиен анализ, биоелектрична функционална диагностика и др.⁷⁵ При този метод чрез „специални“ устройства (които представляват обикновени електроизмервателни уреди) уж се „изследват“ смущенията в потока на енергия по акупунктурните (енергийните) мередиани и по това се съди как е балансирана жизнената енергия. И в този случай отново в помощ на хомеопатията се използват родни окултни практики, в случая традиционната китайска медицина. Както беше споменато в свидетелството на Емилия Вълкова, някои от тези уреди дори могат да произвеждат подходящите за пациента хомеопатични препарати от чиста вода, като директно предават съответната информация на водата. Други пък са дотолкова „усъвършенствани“, че са способни да предават инфор-

мацията от хомеопатичния препарат директно в тялото на пациента. При това, ако се знае рождената му дата, то информацията от тези виртуални лекарства (които са изписани на екрана на уреда) може да се предаде дори от разстояние в него.¹⁰²

В лекциите на един от „бащите“ на хомеопатията, прочутият д-р Джеймс Кент (James Tyler Kent, 1849 - 1916) се прави ясна връзка на хомеопатията с окултната идея за съществуването на аура:⁷⁶ „Всичко в света има собствена аура или атмосфера... Всяко човешко същество има своята атмосфера или аура... Тази аура присъства във всичко съществуващо... Тази аура става полезна и въвежда една забележителна сфера в изучаването на хомеопатиите.“ Тези негови възгледи не са учудващи, като се има предвид че Кент също е бил западен последовател на философията на Сведенборг. Негови са думите: „Цялото ми учение е основано на това на Ханеман и на Сведенборг“.⁷⁷ Някои съвременни хомеопати дори проследяват влиянието на предписваните от тях препарати върху аурата и чакрите на пациентите, използвайки компютърно обработени кирилианови фотографии.⁸³

Лекарят-християнин д-р Боп (Н. J. Ворп) обръща внимание не само на връзката на хомеопатията с окултизма, но и на някои от възможните последствия:⁷⁸ „Все още окултното влияние, по природа скрито и маскирано, често прикрито зад една паранаучна теория, не е изчезнало и не се счита безопасно от простия факт на един повърхностен подход, който се задоволява просто с отричането на неговото съществуване. Хомеопатията е опасна! Тя е напълно противоположна на ученията в Божието слово. Тя охотно насърчава изцерение посред-

ством динамизирани субстанции, с други думи заредени с окултни сили. Хомеопатичното лечение е плод на философия и религия, които са едновременно хиндуиски, пантеистични и езотерични.” „Окултното влияние в хомеопатията се предава на индивида, довеждайки го съзнателно или несъзнателно под демонично влияние. Много често резултатът е връзка със сатана. Човек може да бъде излекуван от телесно неразположение, но това е заместено с психическа небалансираност. В тази връзка сравнително често се наблюдават нервни депресии в семейства, използващи хомеопатични лечения.”

В статия на д-р Смит за алтернативните медицински практики⁷⁹ (вкл. хомеопатията) също се обръща внимание върху последствията за духовното здраве на християните. Според автора „Някои християнски пастори и съветници са наблюдавали духовно отпадане (изразяващо се в тревожност, депресия, страх, липса на християнска увереност и пречки в молитвения живот и четенето на Библията) в тези, които са се свързали с тези терапии или терапевти. Също така има и доказателства за демонично натоварване.”

„Свръхестествените” свойства на хомеопатичните препарати понякога водят до тяхното олицетворяване и обожествяване и те подобно на живите същества стават способни да влияят върху човека. Хомеопатът д-р Бау (Baui) пише следното:⁸⁰ „Самото лекарство наистина познава пациента, по-добре от лекаря, по-добре от самия пациент. То знае точно къде да намери първоначалната причина на разстройството и начина да се достигне до него. Нито пациентът нито лекарят имат толкова мъдрост или знания.” Интересно кое ли е това одушевено

Хомеопатия и окултизъм

„нещо“ (различно от Бога и човека), което би могло да направи препарата толкова „информиран“?

Допълнителни данни за окултните основи на хомеопатията се съдържат в свидетелствата на индийския католически свещеник отец Джеймс Манджакал (James Manjackal).¹⁷ Той споделя: „Много хора, които имат проблеми с техния молитвен живот, като липса на концентрация, разсеяност, чувство на умора, прозяване по време на молитва, болки по цялото тяло по време на молитви, особено когато призовават името на Исус, лоши фантазирания, особено неморални такива по време на християнски размишления и т.н. са признавали, че те са провеждали хомеопатични лечения, и когато съм ги съветвал да спрат хомеопатията те отново бяха способни да се молят добре. Наскоро един човек дойде и ми каза, че той не може да се моли на езици, въпреки че той беше в харизматичното съживление и в молитвени групи от много време. Той приемаше хомеопатични лекарства за безсъние. Когато му казах да спре тези лекарства и да приеме нормални лекарства, той беше способен отново да спи и да се моли на езици. Една религиозна сестра в Словения ми каза, че докторът ѝ е дал хомеопатични препарати за лечение на нейния рак и е казал да спре да приема Господна вечеря за по-добър ефект на лекарствата. Много хора в Германия, Австрия и Франция ми казаха, че хомеопатичните лекари, докато са им давали лекарства са ги съветвали да не се прекръстват или да не призовават името на Исус преди да приемат хомеопатичните препарати, както нормалните християни правят всичко с кръстен знак или с кратка молитва. Защо е това изключение за хомеопатията? Може би кръстният знак или името на Исус могат да атакуват силата или

енергията в хомеопатичните лекарства. Искам да ви споделя едно свидетелство. Преди тридесет години един хомеопатичен лекар, католик ме помоли да благословя неговата хомеопатична клиника. Аз с желание отидох и благослових клиниката с обичайните молитви от католическия ритуал и напръсках със светена вода навсякъде, както той беше поискал. След няколко дни той дойде и ми каза: „Отче Джеймс, след твоите молитви и напръскването на цялата клиника и на лекарствата със светена вода, аз трябваше да изхвърля всички лекарства понеже те си загубиха потентността (силата). Благодаря на Бога - той не ме заплаши да ме съди. Тогава аз попитах самия доктор за причината лекарствата да загубят своята потентност, докато аз се молих със силата на Светия Дух. Той трябваше да се съгласи, че силата в лекарствата беше нещо противоположно на силата на Светия Дух... Доктoрът призна своето неведение относно източника на тази сила или потенция. Той каза, че основният ефект от хомеомедицината е плацебо ефект. Ясно е, че потенцията е една скрита сила (окултна сила). Аз не правя никакви заключения относно хомеопатията понеже не съм специалист, но едно нещо ще кажа на моите християнски братя, че не е добре за християнин да я използва или да я практикува до какъвто и „добър“ ефект тя да доведе при болните хора. Много езотерични „Ню Ейдж“ лечения (алтернативни лечения) се рекламират казвайки, че „те са евтини и нямат никакви странични ефекти“, но те не казват основния страничен ефект при християните, а именно че те отдалечават хората от Христос и църквата и от спасението, което Христос донесе на този свят“.

Както беше споменато, според хомеопатията трябва да се „лекува“ цялата човешка личност, като същевре-

менно тя трябва да се приведе в хармония със средата, в която обитава. По този начин хомеопатията претендира, че предлага на хората един алтернативен начин за достигане на съвършено състояние. Тя се явява едно от многото средства на Сатана, с които той отклонява хората от пътя на спасението и на истинското възстановяване на човешкия дух, душа и тяло. С нейна помощ постепенно се прокарва пътя, по който човечеството ще навлезе в новата епоха на антихриста. Нещо повече, хомеопатията се опитва да замести и самия Господ Исус Христос, твърдейки, че тя е универсално приложение, дори и за спасяване на човешките души. В книгата „Хомеопатията – медицина за новото хилядолетие”⁸¹ на един от най-известните съвременни хомеопати, Джордж Витоулкас (George Vithoulkas) е цитирана речта на друг известен хомеопат, др. Шварц (W. H. Schwartz) изнесена на световен конгрес по хомеопатия преди много години (най-вероятно през 1932 г): „Вашият опит ще покаже, че хомеопатията е един талисман, от който всички болести изчезват... ние се бавим да известим на света, и на професионалния и на светския, какво може да прави хомеопатията. Как може те да знаят, ако някой не им каже? Ние си казваме един на друг често в нашите общества и списания, но ние сме пренебрегнали това да „отидем в света и да проповядваме евангелието.”... Ние сме като неразумните девизи: заравяме талантите си и крием свещта си под шиника, оставяйки страдащото човечество в тъмнина... Наша отговорност е да отидем навън и да проповядваме, да рекламираме хомеопатията... Ако някой има гения да събуди света и да го накара да осъзнае какво може да прави хомеопатията, това би означавало една нова епоха за човечеството... Наистина хомеопати-

ята достига толкова далеч, че нейното универсално приложение в медицината би означавало голямо развитие в посока на милениума, понеже хомеопатията се занимава не само с физическото, но и с духовното развитие в човека – по този начин всъщност хомеопатичният препарат спасява души. Той съдейства за унищожаването на злините като създава хармония на физическите органи и така приготвя един чист съсъд, в който да функционират интелекта и духа. Хомеопатията помага да се отворят висшите центрове за духовно и божествено проникване... Хомеопатията не е ограничена до определени болести, но е универсално приложима към всички болести.”

Прочитането на горните редове не може да не смути духа на всеки християнин. Дори и намеска за заместването на Христовата кръв със захарни таблетки е богохулство. Още повече съответните препарати не са обикновени, а са „талисмани” чрез които се „отварят висшите центрове за духовно (демонично) проникване.” По-ясно и директно описание на същността на хомеопатията е трудно да се формулира, при това дадено от ученика на д-р Кент. Хомеопатията може и да изглежда привлекателна, но в същността си е дълбоко пропита с окултизъм и отклонява хората от спасението, което Бог е приготвил за тях още от началото на творението (Римляни 16:25).

Както знаем, във вселената съществуват два вида реалност – физическа и духовна. Всяка една от тях си има свои собствени закони, с помощта на които могат да се обяснят случващите се неща. Хомеопатията не се подчинява на природните закони. Въпреки разцвета на физиката, химията и биологията в последните 200 години и усилията на няколко поколения хомеопати все още няма

(и никога няма да има) някакво научно аргументирано обяснение относно лечебните способности на хомеопатичните препарати. Следователно причината за тяхното въздействие, ако въобще има такова, е духовна. От друга страна, ако имаме някакво духовно въздействие, което не произтича пряко или непряко от триединния Бог описан в Библията, то тогава неговият произход е сатанински и демоничен. Използването или влизането в контакт с нещо, което е демонично свързано неминуемо има духовни или физически последствия. Практически това се наблюдава и потвърждава в живота на мнозина християни. Обобщавайки своята дългогодишна практика по изцеляване на болни и изгонване на демони посредством действието на Святия Дух, християнинът Петър Велев заключава следното:³² „Много човеци попадат в мрежите на сатана, вършейки окултни грехове и проповядвайки еретически и други духовни учения. Божието слово ни предупреждава да не общуваме с такива хора, за да не се оскверняваме... За съжаление напоследък все по-често срещаме християни, които са демонично натоварени и обладани. Минали през различни опитности, включително и Божествени чудеса, откровения и изцеления, когато се разболеят или имат някакъв друг по-голям проблем и потърсят помощ от църквата, не я получават веднага, те забравят опитностите си във вярата и хукват да търсят помощ от представящите се за светли ангели „лечители” и „чудотворци”. Попаднали на територията на сатана, той ги пленява и започва да ги насилва. Защо се получава така, че християни попадат в плен на сатана? Защото макар да са изживели различни духовни опитности, чудеса, знамения и откровения, придружени с големи емоции и вдъхновение, на такива християни, в

« Христос или хомеопатия »

действителност им липсва здравата християнска основа в живота им.”

И така, ако искаме съвършено физическо и духовно здраве не трябва да се заплитаме с псевдолечение, чиято цел е да ни отклони от Истината и да ни заведе на територията на врага. Нека се отдалечим от хомеопатията и всякакви други окултни практики и учения и да просим с вяра намесата на Бог в живота ни, за разрешаването на всичките ни проблеми съгласно Неговата воля.

VIII. Хомеопатията и Божието слово

Хомеопатията има окултен произход и нейната философия и практики са пропити с окултизъм. Бог категорично забранява и осъжда практикуването на окултизъм под всякаква форма:

Да няма сред тебе някой, който да прекарва сина си или дъщеря си през огън, нито един прорицател, окултист, гадател или магьосник, никакъв чародей, запитвач на зли духове, врач или човек, който извиква духове на мъртви; защото всеки, който прави тези дела, е омразен на Господа и поради тези мерзости Господ, твоят Бог, изгонва тези народи пред тебе. (Второзаконие 18:10-12)

А делата на плътта са явни; те са: блудство, нечистота, сладострастие, идолопоклонство, магьосничество, вражди, разпри, ревнувания, ярости, партизанства, раздори, разцепления, зависти, пиянства, пирувания и други подобни; за които ви предупреждавам, както ви и предупредих, че които вършат такива неща, няма да наследят Божието царство. (Галатяни 5:19-21)

« Христос или хомеопатия »

А отвън са псетата, магьосниците, блудниците, убийците, идолопоклонниците и всеки, който обича лъжата и лъже. (Откровение 22:15)

Хомеопатията е друго учение, което подобно на идолопоклонството отклонява хората от пътя към истинския Бог и ги насочва към царството на сатана. Възприемането от християните на хомеопатичните „духовни“ учения и философия са блудство спрямо Бога. Божието Слово ни предупреждава:

И човек, който се отнесе към запитвачите на зли духове и към врачовете, за да блудства в поклонение на тях, против онзи човек Аз ще се обърна и ще го изтребя измежду народа му. (Левит 20:6)

Тогава Господ говори на Моисей: Говори на израелтяните и им заповядай да правят във всичките си поколения ресни по краищата на дрехите си и да сложат син ширит по ресните на всички краища. И това да ви бъде за ресни и като ги гледате, да помните всички Господни заповеди и да ги изпълнявате, и да не търсите неща по своите си сърца и по своите си очи, след които неща вие блудствате; (Числа 15:37-39)

Християните, които активно практикуват, пропагандират или се опитват да съчетаят хомеопатията с Божието слово внасят „чужд огън“ в Божия храм, което разгневява Святия Бог.

А Аароновите синове Надав и Авиуд взеха кадилниците си и като сложиха в тях огън и тамян, принесоха чужд огън пред Господа - нещо, което Той им беше забранил. Затова огън излезе от присъствието на Гос-

Хомеопатията и Божието слово

пода и ги изпепели; и умряха пред Господа. (Левит 10:1-2)

Хомеопатията е лъжа във всяко отношение – и в научно и в духовно. Като такава тя произхожда от сатана, който се опитва да лъже и заблуждава хората още от тяхното сътворение.

Ваш баща е дяволът и вне желаете да вършите похотите на баща си. Той беше открай време човекоубиец и не устоя в истината, защото в него няма истина. Когато говори лъжа, той говори своето, защото е лъжец и баща на лъжата. (Йоан 8:44)

Бог желае, когато имаме здравословни проблеми да разчитаме на Него и да търсим изцеление първо от Него, а всичко останало да бъде на заден план.

Болен ли е някой от вас, нека повика църковните презвитери и нека се помолят над него и го помажат с елей в Господното име. (Яков 5:14)

А в тридесет и деветата година от царуването си Аса се разболя от болест в краката; обаче макар болестта му да ставаше много тежка, пак в болестта си той не потърси Господа, а лекарите. (2 Летописи 16:12)

Това не означава, че не трябва въобще да търсим помощта на лекарите, но дори и в този случай трябва да уповаваме на Божиата милост и промисъл и Неговото действие посредством лекарите, а да не разчитаме на тяхното образование и опит.

Има само един път даден на хората за спасение на душите им и за цялостно възстановяване на тяхната лич-

« Христос или хомеопатия »

ност пред лицето на Бога, а именно чрез саможертвата на Божият Син Исус Христос.

Исус му каза: Аз съм пътят и истината, и животът; никой не идва при Отца освен чрез Мен. (Йоан 14:6)

Да знаете всички вие и целият Израелев народ, че чрез името на Исус Христос Назарянина, Когото вие разпънахте, Когото Бог възкреси от мъртвите, чрез това име този човек стои пред вас здрав. Той е камъкът, който бе пренебрегнат от вас, зидарите, но стана глава на ъгъла. И чрез никой друг няма спасение; защото няма под небето друго име, дадено на човеците, чрез което трябва да се спасим. (Деяния 4:10-13)

Хората, които осъзнато и активно участват в пропагандирането на заблудата наречена хомеопатия могат да бъдат отговорни пред Бога за разпространяването на лъжеучение, което отклонява хората, и вярващите и невярващите, от тесния път на спасението и ги насочва в заблудителни пътища. По този начин, възпрепятствайки влизането на хората в Божието царство, те може да се окажат богопротивници, т.е действащи против Божиите повеления. Така оскърбявайки Святия Дух и те самите може и да се лишат от Божията благодат и защита, и попаднайки в лапите на сатана лесно да бъдат задушени духовно или умъртвени.

Нека също така да не забравяме, че Бог е свят и няма да остави без последствия похулването на Името Му, нарушаването на заповедите Му и потъпкването на авторитета Му.

Защото ако съгрешаваме самоволно, след като сме познали истината, не остава вече жертва за грехове, а

Хомеопатията и Божието слово

едно страшно очакване на съд и на едно огнено негодуване, което ще погълне противниците. Ако някой, който е престъпил Моисеевия закон, умира безпощадно при думата на двама или трима свидетели, тогава колко по-тежко наказание, мислите, ще заслужи онзи, който е потъпкал Божия Син и е сметнал за просто нещо пролятата при завета кръв, с която е осветен, и е оскърбил Духа на благодатта? (Евреи 10:26-29)

Но ако и самите ние или ангел от небето ви проповядват друго благовестие, освен онова, което ви проповядахме, нека бъдат проклети. Както по-горе казахме, сега пак го казвам: Ако някой ви проповядва друго благовестие, освен онова, което приехте, нека бъде проклет. (Галатяни 1:8-9)

Но е имало и лъжливи пророци между народа, както и между вас ще има лъжливи учители, които ще въведат тайно гибелни ереси, като се отричат даже от Господаря, Който ги е купил, и ще навлекат на себе си бърза погибел. И мнозина ще последват техните похотливи дела, поради които човеци пътят на истината ще се похули. (2 Петрово 2:1-2)

Заклучение

Хомеопатията е един от начините на сатана да заблуди хората и да ги отклони от Исус Христос и от изкуплението и спасението, което Той предостави на човечеството посредством Неговата жертва на голготския кръст. Заблудените и объркани човеци стават лесна плячка на сатана, който започва да извършва своето душепогубително дело в техния живот. Използването на хомеопатия би могло да доведе до оскърбяване на Святия дух и до отварянето на духовни пролуки, през които враговете на нашето спасение могат да навлязат в живота ни, опитвайки се да ни отклонят все повече от истината и да ни навредят по най-различни начини. Ако пък съзнателно практикуваме или пропагандираме по някакъв начин хомеопатията, то ние съдействаме за разпространяването на лъжеучение и може да се окажем богопротивници. Вероятно има мнозина добронамерени лекари-християни, които подведени от широкото рекламиране и от псевдонаучните интерпретации на хомеопатията не виждат нищо лошо в това да я практикуват. Нека обаче те искрено да изпитат съвестта си и да установят дали наистина са убедени, че това което практикуват носи полза за физическото и духовното здраве на хората.

Сигурни ли са, че препаратите, които изписват не са „заредени“ с окултни сили? Ако пък има дори и сянка на съмнение в истинността и безвредността на хомеопатията, дали тогава си струва рискът да разгневим Бога и да навредим и физически и духовно на хората изпаднали в нужда? Дали страхопочитанието и послушанието не са по-ценни в Божиите очи, отколкото компроментираниите ни стремежи и усилия „по човешки“ да вършим добро (1 Царе 15:23)? Могат ли да съжителстват и да работят заедно Святият Дух и духът на антихриста (Матей 6:24)? Християните, които използват или възнамеряват да използват хомеопатични препарати може би се чудят защо трябва да се откажат от такова „идеално“ лечение, което твърди, че може да лекува всичко без абсолютно никакви странични ефекти. Нека те обаче да размислят Кой единствен във вселената може наистина да осъществи това. И защо наред с хомеопатията и много от другите видове алтернативни „медицински“ терапии, в това число и екстрасенсите, шаманите и магьосниците, ни съблазняват със същото неустойимо предложение? И ако „случайно“ се окаже, че сатана е източник на всички тях, то какво биха направили те? Не е ли сатана, който се опита да измести Бога още от зората на сътворението и в следствие да имитира неговото действие сред хората? Дали всичко, което изглежда добро е наистина полезно? Нима още не сме си взели поука от следствието за цялото човечество, когато Ева реши да опита от плода на дървото, което беше добро, приятно и желано (Битие 3:6). Дали, ако разчитаме на хомеопатията и подобните на нея лъжеучения, следните думи на пророк Йеремиа не се отнасят и за нас:

Заклучение

Ужасете се, небеса, поради това, настръхнете, смутете се премного, казва Господ, защото две злини стори Моят народ: изоставиха Мен, извора на живите води, и си издълбаха водоеми, пукнати водоеми, които не могат да държат вода. (Иеремия 2:12-13)

И така, нека да различаваме „водата на Нил“ от живата вода и правия път - от лъжливия. Нека да не оскърбяваме Святия Дух като смесваме свящото и нечистото. Нека не забравяме, че чрез своята скъпоценна кръв Господ Исус Христос е промислил за нашето спасение и изцеление и ни ги предлага даром.

който е жаден, нека дойде. Който иска, нека вземе даром водата на живота. (Откровение 22:17)

Не е ли странно да плащаме за проста вода като можем даром да прием даром от водата на живота. Господ Исус е истинският извор на живот и здраве за всеки християнин. Той е „същият вчера, днес и до века” и Той ни е обещал, че:

„Който пие от водата, която Аз ще му дам, няма да ожаднее довека; но водата, която ще му дам, ще стане в него извор на вода, която извира за вечен живот. (Йоан 4:14)

Нека не отхвърляме и пренебрегваме този дар като предпочетем водата в шишенца.

Не е никак маловажно да направим правилния избор – тесния път или широкия, истината или заблудата: Христос или хомеопатията?

Използвана литература

1. Атанас Гълъбов, Първа помощ с хомеопатия за всички (http://www.ebooks-bg.net/drugi/zdrave/drugiimg/zdrave_downloadfile410002.htm)
2. *Alternative Medicine: The Definitive Guide*, The Burton Goldberg Group, 1994 (<http://www.healingwithhomeopathy.net/introduc.htm>)
3. Steven B. Kayne, *Homeopathic Pharmacy (Second Edition)*, Elsevier, 2006
4. John Jackson, *What is homeopathy and does it work? An overview of the alternative medicine homeopathy*, 2006 (<http://www.ukskeptics.com/homeopathy.php>)
5. Michael Carlston, *Classical Homeopathy*, 2003, Elsevier Science
6. Paracelsus. An Introduction to Philosophical Medicine in the Era of the Renaissance, Karger, 1982
7. Jesus Christ The Bearer Of The Water Of Life - A Christian reflection on the "New Age" (http://www.vatican.va/roman_curia/pontifical_councils/interelg/documents/rc_pc_interelg_doc_20030203_new-age_en.html)
8. пак там, параграф 2.3.4.2
9. пак там, параграф 2.2.4
10. пак там, параграф 7.2
11. Franz Anton Mesmer, History of Hypnosis (<http://www.historyofhypnosis.org/franz-anton-mesmer/>)
12. Samuel Hahnemann, *Organon of Medicine*, 5&6th editions, translated by R.E. Dudgeon and W. Boricke (<http://www.homeopathyhome.com/reference/organon/organon.html>)
13. пак там, бележка под параграф 11
14. *Emanuel Swedenborg*, Wikipedia, The Free Encyclopedia (http://en.wikipedia.org/wiki/Emanuel_Swedenborg)
15. Paulo Rosenbaum, Kent: Homeopathic Criticism and Knowledge, Homeopathe International (<http://www.homeoint.org/articles/rosenbaum/kentcriticism.htm>)
16. Виж коментарите под статията на Prof Dr Debasish Kundu „*Samuel Hahnemann Founder of Homeopathy Was A Muslim?*” (<http://www.homeopathyworldcommunity.com/profiles/blog/show?id=3101571%3ABlogPost%3A37433&commentId=3101571%3AComment%3A37467>)
17. Dr. A. Singhal, Dr. P. Singhal, *Hahnemann – Freemason* (<http://www.spiritindia.com/health-care-news-articles-20.html>)
18. Samuel Pfeifer, *Healing at any price?*, Milton Keynes England, Word Books, 1988, p. 67
19. James Manjackal M.S.F.S, *What is wrong with HOMEOPATHY?* (<http://www.jmanjackal.net/eng/enghomeo.htm>)
20. A. K. Srivastava, *Family of Hahnemann* (<http://www.homeorizon.com/homeopathic-articles/samuel-hahnemann/hahnemann-family>)
21. D.B.Dick, *Homeopathy* (<http://www.met.org.za/traktate/homeopathy.htm>)

Използвана литература

22. David Owen, *Principles and Practice of Homeopathy. The Therapeutic and Healing Process*, Elsevier, 2007
23. пак там, стр. 6-8
24. пак там, стр. 70
25. пак там, стр. 142
26. пак там, стр. 143
27. P.Dong and A. H. Esser, *Chi Gong: The Ancient Chinese Way to Health*, Blue Snake Books, Berkley, California, 2008
28. *Traditional Chinese medicine*, Wikipedia, The Free Encyclopedia (http://en.wikipedia.org/wiki/Traditional_Chinese_medicine)
29. *Prana*, Wikipedia, The Free Encyclopedia (<http://en.wikipedia.org/wiki/Prana>)
30. Паневритмия (<http://www.panevritmia.info/>)
31. Петър Велев, *Изцеление чрез вяра в Бога*, С., 2009, стр. 12-26 (<http://www.retarvelev.info/knigi.htm>)
32. пак там, стр. 60-61
33. Najma Energy Essences (<https://www.helios.co.uk/najma-remedies.html>)
34. J. Ankenberg and J. Weldon, *Homeopathy*, Part 1, Ankenberg Theological Research Institute, 2005, стр. 2 (<http://www.ankerberg.com/Articles/archives-na.htm>)
35. пак там, стр. 3
36. Симпатична магия (http://www.gadatel.org/2008/03/blog-post_3033.html)
37. Джеймс Фрейзър, *Златната клонка*, Издателство на отечествения фронт, София, 1984
38. *Astral body*, Wikipedia, The Free Encyclopedia, (http://en.wikipedia.org/wiki/Astral_body)
39. *U.S. News & World Report*, February 17, 1997
40. Jiri Cehovsky, *Homeopathy - More Than a Cure*, 1994 (<http://www.alternativa.cz/book/index.htm>)
41. Robert T. Carroll, *The Skeptic's Dictionary: A Collection of Strange Beliefs, Amusing Deceptions, and Dangerous Delusions*, John Wiley & Sons, 2003 (<http://www.skepdic.com/homeo.html>)
42. Paracelsus and the Light of Nature (<http://www.naturasophia.com/Paracelsus.html>)
43. Martin Chaplin, *Water structure and science* (<http://www.lsbu.ac.uk/water/index2.html>)
44. *Water, Water, Everywhere*, Institute of Science in Society (<http://www.wi-sis.org.uk/water1.php>)
45. James L. Oschman, *Energy Medicine - The Scientific Basis*, Elsevier, 2000
46. M. L. Cowan, et.at., *Ultrafast memory loss and energy redistribution in the hydrogen bond network of liquid H2O*, *Nature* **434**, 199-202 (10 March 2005)
47. Davenas et.al., *Human basophil degranulation triggered by very dilute antiserum against IgE*, *Nature* **333**, 816-818 (30 June 1988)

« Христос или хомеопатия »

48. *When to believe the unbelievable*, Nature 333, 787 (30 June 1988)
49. J. Maddox, J. Randi, W. Stewart, „High-dilution“ experiments a delusion, Nature 334, 287 (28 July 1988)
50. *Homeopathy: The Test - programme summary*, BBC Horizon, 26 November 2004 (<http://www.bbc.co.uk/science/horizon/2002/homeopathy.shtml>)
51. E. Ernst, *A systematic review of systematic reviews of homeopathy*, Br J Clin Pharmacol. 2002 December; 54(6): 577–582.
52. A. Shang et.al, *Are the clinical effects of homeopathy placebo effects? Comparative study of placebo-controlled trials of homeopathy*, Lancet 2005; 366: 726–32
53. Rajesh Shah, *Call for Introspection and Awakening* (<http://www.askdrshah.com/images/lancet.pdf>)
54. Letter from Professor Baum and other scientists to NHS Trusts, 2006, (<http://www.senseaboutscience.org/pages/letter-from-professor-baum-and-other-scientists-to-nhs-trusts.html>)
55. Science and Technology Committee - Fourth Report, *Evidence Check 2: Homeopathy*, 2009 (<http://www.publications.parliament.uk/pa/cm200910/cmselect/cmsctech/45/4502.htm>)
56. *Chemists should be forced to label homeopathic remedies as 'placebos' say doctors*, The Telegraph, 25 September 2011 (<http://www.telegraph.co.uk/health/healthnews/7861240/Chemists-should-be-forced-to-label-homeopathic-remedies-as-placebos-say-doctors.html>)
57. Jessica Dacey, *Alternative therapies are put to the test*, Swissinfo.ch, Jan 14, 2011 (http://www.swissinfo.ch/eng/swiss_news/Alternative_therapies_are_put_to_the_test.html?cid=29242484)
58. *Homeopathy not a cure, says WHO*, BBC News, 20 August 2009 (<http://news.bbc.co.uk/2/hi/health/8211925.stm>)
59. Jerry Adler, *No Way to Treat the Dying*, Newsweek, Jan 26, 2008 (<http://www.newsweek.com/2008/01/26/no-way-to-treat-the-dying.html>)
60. *Three-month ban for homeopathy GP*, BBC News, 16 January, 2003 (http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/england/2666411.stm)
61. Alexander Chancellor, *I'm becoming a less confident driver - especially in a country where the Vatican writes the highway code*, The Guardian, 24 August 2007 (<http://www.guardian.co.uk/commentisfree/2007/aug/24/comment.alexanderchancellor>)
62. *Physician Darja Erzen's trial to continue in January, What's the harm*, November 16, 2001 (<http://whatstheharm.net/newsarchive/JanezaPodgorsek.html>)
63. Tony Carllson et. al., *Homeopathic Resistant Malaria*, Journal of Travel Medicine, 3(1), 1996, p.62
64. Meirion Jones, *Malaria advice 'risks lives'*, BBC Newsnight, 13 July 2006 (<http://news.bbc.co.uk/2/hi/programmes/newsnight/5178122.stm>)
65. Geesche Jacobsen, *Death of baby Gloria sparks hunt for truth*, The Sydney Morning Herald, November 6, 2007 (<http://www.smh.com.au/news/national/baby-gloria-the-hunt-for-truth/2007/11/05/1194117959740.html>)

ИЗПОЛЗВАНА ЛИТЕРАТУРА

66. Jane Ann Morrison, *Public gets rare glimpse of Family Court in Ohrenschall case*, Las Vegas Review-Journal, February 13, 1998 (http://www.reviewjournal.com/lvrj_home/1998/Feb-13-Fri-1998/news/6950404.html)
67. Homeopaths warn of further tragedies, BBC News, 5 April, 2000 (<http://news.bbc.co.uk/2/hi/health/702699.stm>)
68. *Priority Questions - Proposed Legislation*, Dáil Éireann, Volume 602, 11 May, 2005 (<http://historical-debates.oireachtas.ie/D/0602/D.0602.200505110015.html>)
69. <http://www.ephesians-511.net/article.htm>
70. *List of people killed by alternative medicine practitioners*, RationalWiki (http://rationalwiki.org/wiki/List_of_people_killed_by_alternative_medicine_practitioners)
71. David L. Brown, *New Age Medicine: Homeopathy* (<http://logosresourcepages.org/NewAge/na-med.htm>)
72. John Michael Greer, *The new Encyclopedia of the Occult*, Llewellyn Publications, 2004
73. K.P.S. Dhama and S. Dhama, *Homeopathy: The Complete Handbook*, Soma Books, 1994
74. Arlene Ronis, *The Use of Pendulums in Homeopathy*, Hpathy Ezine, May 2007, (<http://hpathy.com/homeopathy-papers/the-use-of-pendulums-in-homeopathy/>)
75. Stephen Barrett, *Quack „Electrodiagnostic“ Devices*, Quackwatch, August 24, 2011 (<http://www.quackwatch.com/01QuackeryRelatedTopics/electro.html>)
76. Kent J.T., *Lectures on Homeopathic Philosophy*, Khrhart & Karl, Chicago, 1919, p.85-86 (<http://www.archive.org/details/lecturesonhomoe00kentgoog>)
77. *Tributes to Swedenborg*, The New Church, (<http://www.newchurch.org.au/about-us/tributes-to-swedenborg/>)
78. H. J. Bopp, *Homeopathy*, Great Joy Publications, 1984; p.10
79. George Smith, *Alternative medicine - A christian perspective*, Triple Helix, Spring 2003 (<http://admin.cmf.org.uk/pdf/helix/spr03/23altern.pdf>)
80. Dr. Baur, *Swiss Journal of Homeopathy* No.2/1961, p. 56
81. George Vithoulkas, *Homeopathy-Medicine for the new Millennium*, International Academy of Classical Homeopathy, 27th edition, 2008, p. 107-108
82. Kate Maxwell, *Homeopathy is worse than witchcraft - and the NHS must stop paying for it*, Mail Online, 01 May 2007 (<http://www.dailymail.co.uk/health/article-451908/Homeopathy-worse-witchcraft--NHS-stop-paying-it.html#ixzz1aATdKv00>)
83. C. Griffin and S. Arrick, *The Effects of Homeopathic Remedies on the Human Auric System*, Heilkunst 2.1, p. 4 (<http://www.heilkunst.com/journal/aurapics.htm>)
84. Ray Hamachandra, *On the waterfront*, Newageretailer (http://web.archive.org/web/20060202105450/www.newageretailer.com/for-retailers/emasaruemoto_web.pdf)

« Христос или хомеопатия »

85. Susan Felt, *Good vibes: Author says water holds love, gratitude*, The Arizona Republic, Apr. 27, 2005 (<http://www.azcentral.com/arizonarepublic/arizonaliving/articles/0427emotoqqnda270.html>)
86. Masaru Emoto, Wikipedia, The Free Enciclopedia, (http://en.wikipedia.org/wiki/Masaru_Emoto)
87. Hall, Harriet, *Masaru Emoto's Wonderful World of Water*, RedOrbit, Nov. 15, 2007 (http://www.redorbit.com/news/science/1144934/masaru_emotos_wonderful_world_of_water)
88. <http://www.thespiritofwater.com/>
89. *Chiropractic Crackup, Talking to Water, Sylvia Emerges!, Bidlack's Lumps, An MS Miracle, and a Korean Magic Stone...*, Swift, May 23, 2003 (<http://www.randi.org/jr/052303.html>)
90. Patricia Sheridan, *Masuro Emoto*, Pittsburgh Post-Gazette, Sep. 26, 2005 (<http://www.post-gazette.com/pg/05269/577778.stm>)
91. Dr. Nancy Malik, *FAQ&A on Homeopathy*, Knol a unit of knowledge (<http://knol.google.com/k/nancy-malik/faq-a-on-homeopathy/pocy7w49ru14/11#>)
92. Louise Mclean, *Presenting 50 Facts About Homeopathy*, NaturalNews, Oct. 16, 2008 (http://www.naturalnews.com/024512_homeopathic_homeopathy_medicine.html)
93. Matthew Wood, *Vitalism, the History of Homeopathy, Herbalism and Flower Essences*, North Atlantic Press, 2004 (извадки от книгата са публикувани в интернет: <http://www.naturasophia.com/Paracelsus.html>)
94. *Great Theosophists: Paracelsus: Physician*, THEOSOPHY, Vol. 26, No. 6, April, 1938, p. 242-248; (<http://www.blavatsky.net/magazine/theosophy/ww/setting/paracelsustwo.html>)
95. Matt Slick, *Swedenborgianism*, Christian Apologetics & Research Ministry (<http://carm.org/swedenborgianism>)
96. Емануел Сведенборг, *Небе и Ад, Кубеа*, 2004, послеслов от Дейвид Лоринър, *Принципът на Любовта и Мъдростта при Сведенборг и Петър Дънов* (http://www.angeli-raja.eu/bulgarian/svetelna_knihovna/htm/bg/bg_kniha_nebe_a_peklo.htm)
97. S. K. Mangain, *Vital Force and Homeopathy*, публикувано в SpiritIndia.com (<http://www.spiritindia.com/2003/vital-force-and-homeopathy-388/>)
98. George Vithoukas, *Science of Homeopathy*, Grove press, 1980
99. Stephen Barrett, *Homeopathic „True Believer“ Loses Medical License*, HomeoWatch, 2009 (<http://www.homeowatch.org/reg/metzler.html>)
100. Death By Homeopathy: How Peter Dingle and Francine Scrayen guided a gullible woman to her grave, 23 юли 2011 (<http://luckylosing.com/2011/07/23/death-by-homeopathy-how-peter-dingle-and-francine-scrayen-guided-a-gullible-woman-to-her-grave/>)
101. Le Canard Noir, *Escaping the Cult of Homeopathy*, Dec. 13, 2010, The Quackometer (<http://www.quackometer.net/blog/2010/12/escaping-the-cult-of-homeopathy.html>)

ИЗПОЛЗВАНА ЛИТЕРАТУРА

102. *Story – MU Dr. Emilia Vlcková*, My Story (<http://www.mojpribeh.sk/pribeh/mudr-emilia-vlckova/?lang=en>)
103. Валери Ценков, *Разкритите масонски тайни*, сп. ТЕМА, брой 49 (62), 09-15 Декември 2002 (<http://www.temanews.com/index.php?p=tema&iid=495&aid=11705>)
104. Паневритмия (http://www.pravoslavieto.com/inoverie/petar_dunov/panevritmia.htm)
105. Daniel Tong, *A Biblical Approach to Chinese Traditions and Beliefs* (New Edition), Genesis Books, 2012
106. Димитър Бочев, Хиглер, Свещеният Граал и Обществото “Туле”, сп. ТЕМА брой 19 (83), 12-18 Май 2003 (<http://www.temanews.com/index.php?p=tema&iid=466&aid=11005>)
107. The Occult History of the Third Reich <http://occultthirdreich.wordpress.com/2011/07/17/the-occult-history-of-the-third-reich/>
108. 10 Most Sinister Nazi Occultists (<http://brainz.org/10-most-sinister-nazi-occultists/>)
109. Jan Willem Nienhuys, A total disaster for homeopathy, (http://www.kwakzalverij.nl/1050/A_total_disaster_for_homeopathy)
110. Jan Willem Nienhuys, *Het_Donner_rapport* (http://www.kwakzalverij.nl/731/Het_Donner_rapport)
111. NHMRC Statement on Homeopathy and NHMRC Information Paper - Evidence on the effectiveness of homeopathy for treating health conditions (http://www.nhmrc.gov.au/guidelines-publications/cam02_-) (<https://www.nhmrc.gov.au/media/releases/2015/nhmrc-releases-statement-and-advice-homeopathy>)
112. Австралийски учени: Хомеопатията не лекува (<http://nauka.offnews.bg/news/...>)
113. Homeopathy no more effective than placebos, a study by the National Health and Medical Research Council finds (<http://www.abc.net.au/news/2015-03-11/homeopathy-no-more-effective-than-placebos-major-study-says/6302722>)

Всички материали от интернет са използвани в периода от 01/01/2011 до 15/03/2015.

© Николай Христов - автор
© маг. инж. диз. Албена Чоралиева - графичен дизайн
рекламна агенция Галери, www.gallery.bg

Връзка с автора: christov.nikolay@yahoo.com

Хомеопатия е често споменавана дума сред хората които търсят изцеление чрез нетрадиционни или природосъобразни методи. Какви са обаче произхода и същността на този модерен и все по-популярен подход за лечение, доколко той е ефективен или опасен, има ли някакво отношение с науката и медицината и не на последно място има ли хомеопатията връзка с окултизма и какво трябва да бъде отношението на християните към нея? Тези и други подобни въпроси се обсъждат накратко в настоящата книга. Тя е насочена към читателите християни, но съдържанието може да бъде полезно на всички хора търсещи повече информация за хомеопатичното „лечение“.

